

Upravništvo Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije: Sest. 1000, C. P. 11.3118
Izjave: Ljubljana, Pucinijska ulica 5, K. P. 11.3118
Uredništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5, A. MILANO

Neprestani napadi na Malto

Odbit napad angleških izvidnic v Cirenaiiki — V Sredozemlju torpediran angleški parnik

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 21. aprila naslednje 689. vojno poročilo:

Ogenj našega topništva je na področju Ain el Gazale odločno zaustavil sovražni izvidniški napad, ki so ga podpirali sovražni tanki.

Italijansko-nemška letalske skupine so nadaljevale svoje napade proti letalskim in pomorskim oporiščem na Malto in pri tem zadale važne vojaške cilje, zažgale in uničile na tleh več letal in uspešno zadale neko podmornico.

V vzhodnem Sredozemlju so naša letalska torpedirala parnik srednje tonaže, ki je plul v močno spremljanem konvoju.

Stockholm, 21. aprila. d. O ponovnem zelo hudem letalskem napadu na otok Malto poroča snoči v Londonu objavljeno angleško uradno poročilo, po katerem se je v ponedeljek takoj ob zori pričelo eno izmed najtežjih bombardiranj, ki jih je zadnji čas doživel otok Malta. Letalski napadi so bili usmerjeni, kakor je razvidno iz britanskega poročila posebno na luko La Valletta in na posamezna letališča. Poročilo pravi, da so bili bombniki pod močno zaščito lovskih letal. Poročilo priznava, da je bila povzročena obsežna gmotna škoda, da pa je bilo število človeških žrtev omejeno.

NEMŠKA OFENZIVNOST NA VZHODU

V srednjem odseku vzhodne fronte je bila uničena skupina sovjetskih sil, v severnem pa je bilo zavzetih več krajev

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. apr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V srednjem odseku vzhodne fronte je bila uničena slabšejsa skupina sovražnikovih sil. Pri lastnih napadih in podjetjih napadalnih čet v severnem odseku fronte je bilo zavzetih več krajev, uničene sovražnikove bojne naprave in zaplenjeno mnogoštevno orožje. Strmoglavna bojna letala so porušila v drznih napadih več mostov, ki so bili pomembni za sovražnikovo oskrbo. Dunajska 44. pehotna divizija je v tedne dolgih hudih bojih uspešno odbila sovražnikove sile, ki so bile v premoči, in jim prizadela hude izgube ljudi in vojnih potrebščin.

V severni Afriki je bil s topniškim ognjem ustavljen sunek angleških izvidniških sil na področju Ain el Gazale.

Močni oddelki bojnih in lovskih letal so nadaljevali z uničujočim učinkom v valovih napade na vojaške naprave in letališča na otoku Malto. Na področju ob Malto in nad severno Afriko so sestrelili nemški lovel 6 angleških letal in uničili 5 nadaljnjih na tleh.

Lahka nemška bojna letala so včeraj napadla z bombami in strelnim orožjem železniške naprave ob angleški južni obali.

Posamezno angleško letalo, ki je potvrdilo v poslednji noči vzmetirjalni polet nad nemško ozemlje, je bilo v južni Nemčiji sestreljeno.

Stotnik Ihfeldt si je priboril včeraj na vzhodni fronti svojo 88. do 95. nadporočnik Geishardt v isti lovski letalski skupini pa svojo 52. do 56. letalsko zmago.

Veliki uspehi nemških podmornic

Berlin, 21. aprila d. Dodatno k včerajšnjemu nemškemu vojnemu poročilu navedeno na pristojnem nemškem uradnem mestu še naslednje podrobnosti:

Napredujoča odjuga pobira smeg zmerom na večjem področju vzhodne bojišča in prevladuje sedaj tudi že v severnem odseku fronte. Nemške čete so pri svojih napadalnih akcijah zopet pridobile na terenu. Da bi bilo mogoče prav oceniti te uspehe, je treba upoštevati izredno neugodne vremenske okoliščine, v katerih se razvija napredovanje, in silno težavne terenске razmere, ki jih morajo nemške čete premagovati. Njihova pot gre preko blata in močvirij in vojski morajo mnogokrat bresti do prvi segajoči snežnici.

Ogromni so uspehi nemških podmornic. Britanska propaganda je ob raznih prilikah zatrdila, da so posadeke nemških podmornic, ki jih lahko dosežejo samo v vojni izkušeni in izvrstno drug na drugega privajeni podmorničarji, pa dokazujejo, prav nasprotno. Odkar so se nemške podmornice prvič pojavile pred ameriškim obalom, je bilo doslej na Atlantiku in Karaiskem morju potopljenih 213 sovražnikovih trgovskih ladij s skupaj 1.467.400 br. tonami.

Bullettby, ki ga omenja včerajšnje vojno poročilo, je odprl zaliv na otoku Curacao, 7 morskih milj severozapadno od St. Anne in je sidišče petrolejskih ladij, s katerimi se odvažajo gorivo za Diesellove motorje iz petrolejskih rafinerij v Curacao. Uspešno obstreljevanje petrolejskega tanka znači zopet hud udarec za ameriško petrolejsko trgovanje.

Obenem so nemške podmornice na nasprotnem koncu sveta, na Severnem ledenem morju, napadle sovražnika in z napadom na angleško-ameriški ladijski konvoj ponovno hudo zadale življenjsko žilo Sovjetske zveze, progo Murmansk-Vologda.

Posebno upoštevanja vredno je tudi ojačeno delovanje nemških podmornic v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Na lovu za sovražnikovo petrolejsko ladjo so nemške podmornice tu prodirle prav do obale Palestine in Sirije in so ob ugodni priliki obstreljevale in hudo poškodovale veliko električno centralo v Jafu. Obenem so podmornice ob severni afriški obali potopile nekaj nadaljnjih transportnih jadrnic, kar jako osvetljuje težave, ki jih imajo Angličani s svojo oskrbo. Transporti za Anglijo prihajajo namreč z velikimi transportnimi parniki po dolgem ovinku okrog rta Dobre nade v južni Afriki. Ker pa so ti parniki prepočasni in zaradi svoje velikosti lahek plen nemških podmornic, se Angličani poslužujejo sedaj za prevoz vsakovrstnega blaga majhnih transportnih jadrnic, na katere prekladajo robo s parnikov, toda angleško upanje, da bi si na ta način izognili izgubam na morju, se ni izpolnilo, kakor dokazujejo poročila o zmerom bolj pogostem potapljanju teh jadrnic s strani nemških podmornic.

S finskega bojišča

Helsinki, 21. aprila. d. Na finski bojišču je po včerajšnjem uradnem poročilu finska pehota napadala sovjetske izvidniške oddelke. Finsko topništvo in finski metalc min so na nekem mestu razpršili sovražnikov pionirski bataljon in prisilili k molku sovražnikove postojanke. Na ožini Aunus so bili v bližini električne centrale ob rekki Svir uničeni sovražnikovi tanki, med katerimi jih je bilo nekaj najnovejšega modela. Pri napadih na tem delu bojišča je izgubil sovražnik približno 500 padlih. Na centralnem vzhodnem odseku je sovražnik napadel s tremi oddelki in je napredoval na račun velikih izgub proti finskih oviram, povsod pa je bil sovražnik prisiljen k umiku. Več manjših njegovih edinic, med katerimi so nekatere dosegle finske črte, je razkropilo finsko topništvo. Na vzhodnem delu bojišča je finsko topništvo razpršilo sovražnikove oddelke, ki so

se ob Stalinovem prekopu pod zaščito teme pripravljali za napad.

Finsko letalstvo je bombardiralo marmansko železnico med postajama Karun in Kuanselkae. Doseženih je bilo več direktnih zadetkov na železniške naprave in na neki vlak. Nastale so eksplozije. Južno od reke Svir je finsko letalstvo uspešno bombardiralo bivališča sovražnikovih čet.

Silna beda v Petrogradu

Berlin, 21. aprila. Sovjetski poročnik Sokolovski, ki so ga pred kratkim Nemci ujeli v severnem odseku vzhodnega bojišča, in ki pripada pehotnemu polku št. 1069 je izjavil o življenjskih okoliščinah v Petrogradu:

Pregled položaja na posameznih bojiščih

Rim, 21. aprila s. General Aldo Caviati objavlja naslednji pregled vojaškega položaja:

Južnovzhodna Azija je še nadalje v ospredju zanimanja, v kolikor postaja vedno bolj jasen strateški položaj Anglije, ki je končno zgrabljena za vrat, ker je prizadeto njeno najbolj življenjsko in dragoceno področje. Med tem ko se zasedba Filipinov, zlasti po poslednjih izkrcavanjih na otoku Cebu in Panay približuje svojem zaključku, se tudi operacije v Birmi nadaljujejo z vidnimi uspehi. Čim je bilo zmožljeno angleško bojišče ob rekki Iravadi, je vse sosedno bojišče, na katerem nastopajo kitajske čete, prešlo v krizo, ki bo vedno večja, čim bolj se bodo razvijale operacije, ki jih je začelo desno japonsko krilo s sodelovanjem tajskih čet ob svojem prodoru proti Mandalaju in Lašiju.

Po čudoviti zmagi v vodah Cejlona in po potopitvi 20 britanskih ladij 6. t. m. imajo japonske letalske in pomorske sile pred seboj popolnoma prost ogromni Indijski ocean, ki predstavlja edino prehodno pot za angleške konvoje, ki prihajajo iz domovine ali iz Sredozemlja v Indijo.

Na Atlantiku postaja protiblokada osi vedno bolj resna in potopitve ob ameriški obali so skoraj že vsakdanje. Od začetka tega leta dalje sta bila uničena že dva milijona ton anglosaškega brodovja, pri čemer je utrpelo zelo hud udarec zlasti petrolejsko brodovje Zedinjenih držav, ki je plulo med Severno in Južno Ameriko. Doslej se ni še pokazala nobena reakcija Zedinjenih držav na to veliko škodo, iz česar bi se dalo sklepati, da je ta država, čeprav je pod

Nemška sodba o načrtih ameriških strategov

Berlin, 21. apr. Evropa se bo morala res zbat z sfa ameriškega generalnega štaba generala Marshalla, ki se je vrnil iz Londona v Washington. Ob svojem odhodu je izjavil, da se v Angliji že nahaja popoln ameriški ekspedicijski zbor, ki je menla sestavljen iz najbolj izbranih elementov in ki se bo čim prej udeležil podobnih operacij, kakršna je bila ona v St. Nazairu, vendar v neprimerno večjem obsegu. Te akcije bodo odločno podprle edine vojne morarice, izveštane pod posebnim vodstvom polkovnika Knoxa, kakor tudi eskadra letelišč trdnjav in močnih lovskih letal. Hopkins, diktator medzavezniške vojne proizvodnje, pa je Joplin Marshallove izjave s pripombo, da so operacije proti Hitlerjevemu kontinentu že zelo blizu.

V tujakih političnih krogih pripominjajo k vsemu temu, da je taktika ameriških strategov zares zanimiva. Vsekakor ti strategji ne pripisujejo nobene važnosti presenečenju, kajti ne razglašajo samo javno svojih namer in načrtov, temveč celo trdijo, da so operacije že zelo blizu. Takšno postopanje je zares viteško in ga Nemčija sprejema s hvalečnim zadovoljstvom na znanje, ker je takšnih stvari še vajena, seveda pa bi to zadovoljstvo imelo pravi značaj hvalečnosti šele tedaj, če bi tem besedam čim prej sledilo nekaj konkretnega, n. pr. kakšno izkrcanje na Norveškem ali v Franciji. V tem primeru bi se namreč kontinent znašel v kaj ugodnem položaju, da bi Angležem in Američanom uničil poslednje napadalne namere, boljše-vikom pa poslednje utvare glede tako zvanega zapadnega bojišča. Škoda le, da bo vse ostalo samo pri besedah. Njihov namen je jasen: podžgati utvare Kremlija v nadi, da bo tako mogoče ojačiti odprno sposobnost Stalinovih vojsk. Seveda pa je namen vsega tega klepetanja tudi tale: S tem, da vrhovno medzavezniško poveljstvo napoveduje operacije v velikem obsegu na zapadu, skuša izvajati prietek na nemško poveljstvo, da bi pošiljalo svoje vojake in svoje vojne potrebščine namestu na vzhodno bojišče na zapad, toda vsa stvar je tako gorostasna, da niti v Sovjetski zvezi niso mogli prikriti pomilovalnega smeha, čeprav so sami neposredno prizadeti. Tako je n. pr. moskovski radio včeraj pripomnil: Povsem otročje je misliti ali domnevati, da bi se sovražnik prestrašil samo za to, če bi zvedel, da so v teku priprave za uprizoritev sporadičnih ofenzivnih operacij, potrebno je namreč prepričati se čim prej o nujnosti dejanske ustvaritve drugega bojišča. Upati torej smemo, da so bili v londonskih razgovorih sprejeti sklepi, ki bi mogli konkretno razbremeniti sovjetsko vojsko in ji neposredno pomagati.

Kakor pa poročajo nevtralni poročevalci iz Moskve, si v pristojnih boljševiških krogih ne delajo v tem pogledu nikakih iluzij. Tako opozarjajo n. pr. sovjetski listi še nadalje, da se mora Sovjetska zveza zanašati samo na lastne sile, medtem ko se tudi zavezniška pomoč v vojnih potrebščinah omejuje le na skromne količine. Prav zaradi

Malo pred svojim ujetjem je bival nekaj časa v Petrogradu, kjer se je mogel na lastne oči prepričati, da postaja življenje v bivši ruski prestolnici zelo tragično. Izmed 4 milijonov prebivalcev, kolikor jih je štel Petrograd ob izbruhu vojne, je približno milijon oseb pomrlo. Zdravstvene razmere v mestu so obupne. Lakota in razne epidemije kosijo na veliko prebivalstvo. Vsa pokopališča so zaprta, ker ni več prostora za nova trupla. Zato trupla enostavno mečejo na kupe na dvoriščih, vrtovih in trgih, kar predstavlja svedo strahotno sliko. Skupine lačnih se potikajo po cestah in iščejo kako primerno hrano, toda v mestu ni več mogoče dobiti ničesar. Kdor od lakote ne umre, postane gotova žrtev epidemij, ki kosijo dan za dnem na tisoče žrtev. (Piccolo).

V Rusiji opaža nemško poveljstvo že nekaj časa manjšo silovitost sovjetskih napadov. Odsek bojišča, na katerem nastopajo italijanske čete, je bil med zimsko sezono med najbolj vzmetirjenimi, vendar so oddelki italijanskega ekspedicijskega zbora navzlic ostru klimi in velikim razdaljam od svojih oporišč znali ohraniti vse svoje postojanje in so istočasno prizadeli sovjetskim napadalnim četam strahovite izgube. Pri vseh teh operacijah so letalske eskadre doprinele pomemben delež tako v izvidniškem, kakor tudi v bojnem delovanju.

V Libiji so že pred časom dobile operacije značaj priprave na večje podvige, kar seveda ne zmanjšuje možnosti pogostih lokalnih epizod večje važnosti, v katerih se našim četam skoro vedno posreči doseči odločno premoč. Tudi tu je letalstvo zelo živahno na delu in medtem ko na morju nadaljuje bombardiranje britanskih oporišč, obstreljuje vsak dan tudi sovražno ledje, da bi preprečilo vsakršno presenečenje. Ako je britanska pomorska oblast že nevtalizirana, je letalska oblast odločno v naših rokah, kar dopušča oboroženim silam osi v celoti precejšnjo premoč, kakor se bo pokazalo v bližnjih in odločilnih uspehih. (Ultimo notizie).

V Libiji so že pred časom dobile operacije značaj priprave na večje podvige, kar seveda ne zmanjšuje možnosti pogostih lokalnih epizod večje važnosti, v katerih se našim četam skoro vedno posreči doseči odločno premoč. Tudi tu je letalstvo zelo živahno na delu in medtem ko na morju nadaljuje bombardiranje britanskih oporišč, obstreljuje vsak dan tudi sovražno ledje, da bi preprečilo vsakršno presenečenje. Ako je britanska pomorska oblast že nevtalizirana, je letalska oblast odločno v naših rokah, kar dopušča oboroženim silam osi v celoti precejšnjo premoč, kakor se bo pokazalo v bližnjih in odločilnih uspehih. (Ultimo notizie).

tega glasilo rdeče vojske tako na široko prepričuje množice, da razpolaga Sovjetska zveza z zadostnimi oboroženimi silami. Pri tem seveda ne navaja učinkovitosti sovjetske vojske za bližnje operacije, temveč izgube, ki naj bi bile prizadete nemški vojski. Zaključek naj bi si čitatelji ustvarili samo nekako takole: Ker so sovražne čete utrpeli tolikšne izgube, bodo razpoložljive sovjetske čete, čeprav je njihovo število manjše, povsem zadostne za zmagovit spopad. Teh utvar pa se angleška in ameriška propaganda nočeta poslužiti. Številke, ki jih je objavil Lozovski v Londonu in Washingtonu, sicer navajajo, vendar ne z istim zaključkom. Anglosaška javnost potrebuje bržkone druge podatke, da bi verjela ali upala, da bodo Stalinove vojske kos svoji nalogi, ki pa v Moskvi v tem pogledu molčijo, saj v Londonu in Washingtonu sami izmišljujejo številke in trdijo, da je v južnem odseku bojišča zbranih kakih 100 sovjetskih divizij, prav toliko pa med Moskvo in Petrogradom, medtem ko čaka ob Volgi 150 rezervnih divizij. S takšnimi navalnimi izmišljotinami skušajo na zapadu dvigati moralo javnosti, obenem pa sugerirati Stalinu, da zares ne potrebuje nobene druge pomoči. Tako vidimo, pripominja ironično list »Nazional-zeitung«, da se v sovražnem taboru zares vsi držé načela: Vsi za enega, eden za vse! (Piccolo).

Nepoboljšljivi Američani

Rim, 21. aprila. s. Agencija Reuter je objavila, da so newyorške tovarne obutve podile nagrado 2.500 dolarjev severno-ameriškega pilota, ki je odvrnil prvo bombo na Tokio. Iz vseh severnoameriških držav prihajajo v letalski center v New York darovi in denarne nagrade za pilote, ki so bili nad Tokijem. Severnoameriški radio podrobno poroča o teh darovih in navaja imena darovalcev. Mnogo trgovskih podjetij je na ta način novo sredstvo za reklamo. Bombardiranje Tokia je v Zedinjenih državah postalo predmet velikih kupčij. Evropski duh se zgraja nad tako trgovsko profanacijo vojne. Kmalu bodo severnoameriški listi poročali, da nosi ta in ta pilot, ki je bombardiral to in to mesto, čevlje iz te in te tovarne ali obleko tega in tega krojača, da pije ta in ta liker ali nosi očala iz določene trgovine. Ko pa bodo Zedinjene države premagane, se bo izvedelo, da je določeni general izgubil bitko, ker se ni posluževal določenih okrepčevalnih sredstev in da določeni admiral ni bil kos položaju, ker ni rabil vitaminov iz več ali manj znanih kemijskih laboratorijev v Chicagu in Filadelfiji.

Turško zastopstvo

rumunskih interesov v Iranu
Ankara, 21. aprila. s. Turčija je pristala na to, da zastopa interese Rumunije v Iranu pod pogojem, da tudi iranska vlada na to pristane.

Nove japonske osvojitve na Pacifiku

Izkrcanje japonskih čet na otokih jugozapadno od Sumatre — Siloviti boji na Filipinih

Tokio, 21. apr. (Domei.) Včeraj je bilo objavljeno, da so se oddelki japonskih sil izkrcali na nekaterih nadaljnjih manjših otokih jugozapadno od otoka Sumatre. Tako so se japonski oddelki že 16. aprila izkrcali na otoku Siloera in so naslednjega dne zasedli mesto Goenoengsito na otoku Nias. Medtem so japonske čete tudi že popolnoma zasedli otok Billiton, ki je znan po svojih bogatih rudnih kositrne rude. Na vseh zasedenih področjih japonske oblasti naglo nadaljujejo obnovitvena dela.

Tokio, 21. apr. (Domei.) Japonske sile, ki operirajo na otočju Mintavi na Indijskem oceanu jugozapadno od Sumatre, so se 16. aprila ob 10. dopoldne z uspehom izkrcale na otoku Sipora. Odtod so napredovale dalje proti otoku Pagtju, ki leži južno od Sipore, kjer japonski oddelki nadaljujejo uničevanje preostalih sovražnikovih sil na tem ozemlju.

Tokio, 21. apr. d. V terek je bilo s pristojne japonske vojaške strani objavljeno, da so japonske sile v jugozapadnem Pacifiku ponovno napredovale na raznih točkah tega operacijskega področja. Tako so japonske čete uspešno nadaljevale zasedanje nadaljnjih ozemelj na otočju jugozapadno od Sumatre.

V Manilemskem zalivu je skušala sovražnikova trgovska ladja prodrati japonsko blokado. Letalstvo japonske vojske je ladjo napadlo in potopilo. Ob tej priliki je bila zadeta in hudo poškodovana še neka druga sovražnikova ladja. V obeh primerih je šlo za oborožene ladje velike tonaže.

Na otoku Panay so letala japonske vojske hudo in uspešno napadala umikajoče se sovražnikove oddelke in prizadela nasprotniku hude izgube. Tudi v terek so se nadaljevale obširne akcije japonskega letalstva na tem področju in so oddelki japonskih bombnikov uspešno napadli razne sovražnikove vojaške cilje. Japonske čete so na otoku Panayu nadaljevale obkoljevalne operacije, potem ko so že pretežno soboto dopoldne dosegle strminev obeh oddelkov, ki sta prodirala na otoku s severne odnosno iz južne smeri.

Tokio, 21. apr. (Domei.) Po zadnjih vesteh z bojišča na otoku Panay na Filipinih so japonske čete zasedle strateško važno mesto Calinov, ki je 40 milj severno od Ilo Ilo. Obkoljevalni obroč okrog preostalih sovražnikovih oddelkov, ki so se umaknili na zadnje postojanke v središču otoka, se velno bolj zožuje. V središču mesta je nasprotnik zažgal na umiku mesto Tappaz.

Tokio, 21. apr. s. Z nekega letalskega oporišča na Filipinih se doznava, da so pretežno noč bombniki kopne vojske preleteli otok Panay. Izvršili so silovito bombardiranje in razpršili sovražne čete na umiku proti notranjosti otoka, katerim so prizadeli hude izgube. Te čete so napadli tudi japonski kopni oddelki. Druga skupina japonskih letal se je davi pojavila nad hribovitim pokrajino mesta Cebu in je prav tako razprševala sovražne čete. Po teh uspešnih akcijah so se vsa japonska letala vrnila na svoja oporišča.

Tokio, 21. apr. s. Japonske sile, ki se bore na otoku Panay in ki so se v glavnem polastile že skoro vsega otoka, so zasedle Calinov, važno strateško središče, ki je 65 km severno od Iloiloja. Nadaljuje se razčiščevanje ozemlja in pregon poslednjih ostankov sovražnih čet.

Buenos Aires, 21. apr. s. V Washingtonu je bilo službeno objavljeno, da je včeraj japonsko težko topništvo nadaljevalo hudo obstreljevanje Corregiorja. S topovi kalibra po 240 mm, razvrščenimi v Bataanu in Cavitu, so Japonci neprestano obstreljevali ameriške trdnjavske naprave na otoku. Bilo je več žrtev in precej škode. Komunikacije pravi dalje, da so se japonske čete izkrcale v bližini Sanuose ob jugozapadni obali otoka Panaya.

Obnovitvena dela na Javi

Tokio, 21. apr. (Domei.) Z otoka Jave javljajo, da bodo do 30. aprila, do rojstnega dnejava japonskega cesarja, v vseh krajih na otoku obnovljeni posli na upravnih mestih in v javnih ustanovah. Dopolje to tudi v večini šol že obnovljen pouk, v kolikor pa 13.000 šol za domačine na otoku še ne bo moglo pričeti normalno delo, bodo japonske oblasti poskrbele, da se bo pouk čim prej obnovil. Vse višje šole na Javi bodo reorganizirane na novi osnovi, vse nizozemske ustanove pa se bodo brez izjeme zaprle.

Japonski dijaki

pri protiletalski zaščiti

Tokio, 21. apr. d. Med sobotnim napadom sovražnega letalstva na japonsko prestolnico je v protiletalski zaščiti sodelovalo nad 10.000 gojencev raznih visolih šol v Tokiju, v številni 3500 ujakov univerze Vaseda. Dijaštvo je uspešno pomagalo na

mnogih mestih, kjer se je pokazala potreba, in se je posebno dobro izkazalo v vzdrževanju prometa.

Tokio, 21. apr. d. V terek popoldne je bil v raznih predelih zapadnega in srednjega dela Japonske ponovno letalski alarm. V srednji Japonski je bil znak za končano nevarnost oddan okrog 17. popoldne.

Tokio, 21. apr. (Domei.) Japonski cesar je v terek sprejel v avdienci predsednika vlade in vojnega ministra generala Toja, ki mu je poročal o položaju.

Tojo na inspekciji v municijskih tovarnah

Tokio, 21. apr. (Domei.) Predsednik vlade general Tojo bo v sredo z letalom odpotoval v okrožje Miye, kjer bo inspiciral tamkajšnje municijske tovarne, nato pa bo prisostvoval spominskim verskim obredom v počastitev japonskih junakov, ki so kot voditelji podmornic posebnega tipa žrtvovali svoje življenje ob japonskem napadu na ameriško pomorsko oporišče Pearl Harbour. Računajo, da se bo ministrski predsednik še istega dne vrnil v Tokio.

Gandhi

o Crippsovih predlogih

Rim, 21. apr. Znanj indijski voditelj Mahatma Gandhi je prvič javno izrekel svoje mnenje glede na Crippsovo misijo v Indiji, ko je dejal med drugim:

Velika napaka je bila, ker je britanska vlada skušala rešiti politični položaj, ki je zašel na mrtvo točko, ko nam je dostavila preveč smešen predlog, da bi ga mogli kakor koli sprejeti. V svojem telniku »Harrijane« je Gandhi pod naslovom »Nesrečni predlog« takole obeležil Crippsovo misijo: Prav nič ne dvomim nad dobro voljo Crippsa, toda vedeti bi moral vsaj to, da kongres ne bo mogel vzeti v razmišljanje statut dominjona, čeprav nam daje pravico do odcepa v kakršnem koli trenutku. Vedel je tudi, da je prelog določil razdelitev Indije na tri dele, katerih vsak naj bi se vladal na drugačni ideološki osnovi. Predlog je določal tudi tako zvani »Pahistane«, namreč zvezo muslimanskih držav, ki pa nikakor ne ustreza zamisli Pahistana po muslimanski zvezi. Končno ni dal predlog odgovornim ministrom nikake možnosti dejanskega nalozorstva nad obrambo Indije. (Piccolo).

Bangkok, 21. apr. d. Voditelj Indov Mahatma Gandhi je v svojem glasilu »Harrijane« objavil članek, v katerem poziva prebivalstvo mesta Bombaja, naj čim prej zapusti mesta zaradi preteče nevarnosti japonskega napada. Obenem javljajo iz Bombaja, da je tamkajšnji guverner pozval po radiu prebivalstvo, naj ne zapušta svojih bivališč, marveč ostane doma in se pripravi, da bi moglo nastopiti proti morebitnemu poskusu napada na mesto.

Obrambni ukrepi v Kalkuti

Bangkok, 21. apr. d. Po poročilih iz Kalkute v Indiji so bili tamkaj naglo sestavljeni oddelki Rdečega križa, ki jih je za sedaj 235. Trije izmed teh oddelkov so pod zaščito soproge britanskega guvernerja bengalske pokrajine.

Angleška Bela knjiga

o indijskem vprašanju

Bern, 21. apr. Kakor je angleški zunanji minister Eden pretekli teden sporočil v spodnji zbornici, bo bržkone Churchill v kratkem govoril v parlamentu o splošnem vojnem položaju. O indijskem vprašanju bo izdana posebna Bela knjiga. Eden je v svojem govoru omenil tudi sedanje angleško-ameriške razgovore v Londonu, ki jih je označil kot zelo pomembne. V zvezi z londonskimi razgovori doznajajo tu, da je bil kralj Jurij VI. pretekli teden prvič Churchillov gost. Tudi pri Churchillovih prednikih, pri Baldwinu in Chamberlainu se je kralj je po enkrat mudil. Verjetno je, da se je kralj pojavil pri Churchillu skupno z generalom Marshallom in Hopkinsom. (Frankfurter Zeitung.)

Glavni stan generala Mac Arthurja

Šanghaj, 31. apr. d. Vojna poročila zavezniškega poveljstva v Avstraliji po informacijah iz Melbourne v bodoče ne bodo več datirana iz Canberre, marveč iz glavnega stana generala Mac Arthurja. Avstralsko poročilo pravi, da je glavni stan generala Mac Arthurja že sestavljen in da je bil za šefa imenovan general Richard K. Sutherland, za podšefa glavnega stana pa general Richard J. Marshall. Poročilo iz Melbourne pripomnja, da so v glavnem stan generala Mac Arthurja zastopani tudi zavezniki in da ima general Blumey na glasu za generalom Mac Arthurjem.

Program madžarske vlade

Izjave ministrskega predsednika Kallaya

Budimpešta, 21. aprila s. Včeraj je bilo v Budimpešti veliko zborovanje pokrajinskih zastopnikov vladne stranke, na katerem je predsednik vlade Kallay obrazložil vladni program. Novi predsednik vladne stranke minister Lukacs se je v svojem uvodnem govoru spomnil dogovorov pred letom, ko so madžarski vojniki prekoračili bivšo jugoslovansko mejo, da bi zaščitili srbsko prebivalstvo proti srbski anarhiji, medtem ko je junija preteklega leta madžarska vojska nastopila proti boljševizmu. S toplimi in pristranskimi besedami je predsednik vladne stranke spomnil italijanskih in nemških vojakov, ki so padli na polju časti in slave v borbi proti angleškemu imperiju v vzhodni Afriki in Libiji. Ob zbranih vseh skupščini se je posebej spomnil junaka žrtve vojvode Aceta, junaka borca za stvar večje Italije. Za ministrom Lukacom je spregovoril predsednik vlade Kallay, ki je med drugim poudaril, da je Madžarska vstopila v vojno popolnoma in sicer zato, da bi branila meče svoje domovine in da bi zagotovila državi primerno mesto v Evropi, ki bo nastala po zmagi. Zunanja politika Madžarske, ki je bila vedno premočrta, sloni izključno na upoštevanju državnih interesov in to načelo je vodilo Madžarsko tudi v njeni vojni proti boljševizmu. Z politika prejšnjih vlad je naslanjala na tesno sodelovanje Italije in Nemčije, ki sta madžarski zaveznici. To sodelovanje je seveda popolno, kajti Madžarska hoče doprinesti k zmagi vse svoje vojake, svoje delo in svoje žito, vendar pa je to sodelovanje zasnovano na popolni enakopravnosti in na medsebojnem spoštovanju, ki je porok njegove učinkovitosti. Madžarska želi biti v dobrih odnosih z vsemi svojimi sosedi.

Kallay je končno obvestil skupščino, da bosta v kratkem predložena parlamentu dva zakonska osnutka o reformi zakona o nezdržljivosti položajev v upravnih svetih anonimnih družb in bank s položajem poslanca ter zakonski osnutek o popolnem podpravljenju židovskega premoženja. (Piccolo).

Obris novega svetovnega gospodarskega sistema

Berlin, 21. aprila. Eden izmed najbolj znanih nemških gospodarstvenikov Joseph Wintschuch je napisal v listu »Deutsche Allgemeine Zeitung« članek, v katerem se dotika gospodarskih problemov v povojni Evropi in prihaja do zanimivih zaključkov, ki zaslužijo sprito avtoriteto lista splošno pozornost. Clankar piše:

Zmagovit pohod Japonske in vstop Združenih držav v vojno pomenita likvidacijo starega svetovnega gospodarskega sistema. Izginila so poslednja preostala svetovna tržišča in veliki prostor se nam kaže tako jasno v luči novih funkcij temeljnih stebrov novega svetovnega gospodarstva tako, da morajo sedaj tudi največji skeptiki priznati neizbežnost tega novega procesa. Veliki evropski prostor se že kristalizira okoli Nemčije, veliki azijski prostor pa okoli Japonske, nekeje v daljši pa se že kažejo obrisi novega velikega ameriškega prostora. Dosele je izmed tež »velikega prostora« samo ena izmed narodno-socialistične propagande, odnosno zelo prehodna iznajdba sedanje vojne, danes pa se pojem prostora uveljavlja tudi izven Evrope.

Kaj pomeni ta nova pridobitev v denarnem pogledu? Vsi stari mednarodni denarni odnosi so uničeni. Medsebojna odvisnost valut ne obstoja in svobodne devize so skršene na minimum, ki praktično nimajo več nobene vrednosti. Niti med dolarjem in funtom ni več svobodnega vrednostnega odnosa. Na vseh velikih prostorih se uveljavlja nova vodilna valuta, ki prevzema politično in gospodarsko vodstvo: marka, jen in dolar, med tem ko funt propada kot svetovni denar.

Glede bodočnosti evropskega denarnega sistema je že vse precej jasno. Značilno je že dejstvo, da Berlin ne izvaja nikake dogmatične denarne politike, temveč se poslužuje gibanj in tečajev med vodilno svojo valuto, marko in valutami drugih držav. Zamisel svetovne denarne zveze je neuresničljiva, to pa zaradi velikih razlik v nacionalnih dohodkih in v cenah v Evropi. Trenutno zvišanje cen, ki se je pojavilo kot posledica splošne podražitve, kar je imelo za posledico zniževanje cen mnogih držav z onimi v Nemčiji, je le prehodni pojav. Samo v mirnem času bi se lahko razvilo meddržavno ravnanje cen, na katerega bi bilo mogoče trajno nasloniti točne odnose valut.

Italijanski zgled za Bolgarijo

Sofija, 21. aprila s. Italijanska delegacija, ki je prispela v Sofijo k otvoritvi velike italijanske melioracijske in kolonizacijske razstave z namenom, da si ogleda glavne kmetijske centre v Bolgariji, je bila včeraj pri predsedniku vlade Filovu. Italijanske delegacije, med njimi senatorja Trampolinija, nacionalna svetnika Crollanalo in Gorinija ter melioracijskega direktorja prof. Ramandora je predstavil bolgarskemu ministrskemu predsedniku italijanski poslanik. Filov je v svojem nagovoru opozoril na vzporednost melioracijskih problemov v Italiji in Bolgariji in je naglasil, da je delo fašistične Italije na tem področju postalo zgledno za ves svet. Italijansko delegacijo je sprejel tudi kmetijski minister Petrov, ki je z njo govoril o perečih kmetijskih vprašanjih obeh držav. Italijanska delegacija bo navezala stike tudi s predsednikom združene kmetijske banke v Sofiji in z glavnimi zastopniki bolgarskih gospodarskih krogov.

Filov Saradzogluju

Ankara, 21. aprila s. Ob prevzemu zunanje ministrstva je bolgarski ministrski predsednik Filov poslal zelo prijateljsko brzojavko turškemu zunanjemu ministru Saradzoglu, ki se mu je v enakem duhu zahvalil.

Turški poslanik v Kujbiševu prispel v Ankaru

Ankara, 21. aprila s. Te dni bo prispel v Ankaru turški poslanik pri sovjetski vladi, da poroča vladni o svojem delovanju in o položaju. Službeno se povratek turškega poslanika iz Kujbiševa obeležuje kot kratek dopust, sodijo pa, da je do povratka turškega poslanika prišlo iz političnih razlogov.

K požaru na parniku »Normandie«

Buenos Aires, 21. aprila s. Glede na drugi požar na veleparniku »Normandie« so oblasti odredile posebno strogo preiskavo, ker so prišle do prepričanja, da je bil ogenj podtaknjen. Požar se je izredno naglo razširil na vse ladje, kar bi bilo v primeru nezgode naravnost nemogoče spriti vseh nestetih zaščitnih naprav na ladji. Škode, ki jo je novi požar povzročil, še niso mogli do kraja dognati.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Pregled konj

Obveščajo se vsi oni posestniki, ki so svojačeno prešli od mestne občine Ljubljana v začasno oskrbo in uporabo preostale konje bivše jugoslovanske vojske, da jih pripeljejo na pregled radi kontrole, ki se vrši po naslednjem programu:

dne 23. IV. ob 9. uri na mestni pristavi Kodeljevo 8,

dne 24. IV. ob 9. uri pri gostilni Vidmar akob, Izanska cesta,

dne 25. IV. ob 9. uri pri gostilni Kovač, Vodnikova cesta (Dravlj),

dne 27. IV. ob 9. uri pri gostilni Velkavrh, Tržaška cesta (Vič),

dne 27. IV. ob 16. uri pri gostilni Černe Franc, Zaloška cesta (Moste).

Prizadeži posestniki naj pripeljejo konje na tisti kraj, ki jim je lažje dostopen. Ako pa konj nimajo več in o tem še niso obveščeni pristojne oblasti, naj se oglašajo prizadeži posestniki osebno s potrebnimi dokumenti.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 22. aprila ob 17.30: Ifigenija, Red Sreda.

Četrtek, 23. aprila ob 17.30: Vdova Rošinka, Red premierski.

Petek, 24. aprila ob 15.: Boter Andraž. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

W. Goethe: »Ifigenija«. Osnovna misel te klasične igre je zmagata človečnosti in poštenosti nad zlo usodo, ki preganja rod Tantalidov. Usoda na Tavrido pregnane Agamemnonove hčere Ifigenije, njeno srečanje z bratom Orestom in njuno slovo od tavrijskega kralja Toasa, so glavni vrhunci dejanja. Igrali bodo: Ifigenijo — Saričeva, Toasa — M. Skrbinec, Oresta — Jan. Pilada — Nakrst, Arkasa — Gregorin. Režiser: J. Kovič.

Prva letošnja uprizoritev Golarjeve kmetke veseloigrice: »Vdova Rošinka«, bo v četrtek, 23. t. za red premierski. To delo je imelo tekom let na vseh naših odrih, kjer je bilo uprizorjeno velik uspeh. Osvoja s svojo prvotnostjo in zdravim kmečkim humorjem. Zgodba o močvirni ženi vdovi Rošinki je vedra in priklupna. Igra je režiral Fran Lipah, naslovno vlogo bo igrala Polonica Juvanova.

Opozarjamo na petkovo popoldansko predstavo Drževne igre »Boter Andraž« po zelo znanih cenah od 12 lir navzdol. V prevodu in priredbi prof. Rupla nudi igra, prestavljena v starinsko, baročno slovenščino, originalno zgodbo iz 16. stoletja, katere dejanje se godi v Rimu. Delo je režiral in insceniral inž. B. Stupica.

OPERA

Sreda, 22. aprila ob 17.: Madame Butterfly, Red A.

Četrtek, 23. aprila ob 17.: Orfej in Evridika, Red Četrtek.

Petek, 24. aprila ob 15.: Indija Koromandija. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Glacom Pucelini: »Madame Butterfly«. V sredo bodo peli opero v sledeči zasedbi: Butterfly-Ribičeva, Suzuki-Golobova, Kate-Poličeva, Pinkerton-Franc, Sharpless-Janko, Goro-Sladoljev, Yamadori-Dolničar, bonoc-Lupsa, komisar-Gregorin, uradnik-Skabar. Dirigent: A. Neffat, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, scenograf: Alfredo Furiga.

Lehar: »Indija Koromandija«. Opereta za velike in male. Opozarjamo na petkovo popoldansko predstavo, ki bo ob 15. uri po zelo znižanih cenah od 12 lir navzdol. Vesela zgodba o dveh lenulih in njihovih dogodičinah v deželi požeruhov.

Prihodnja operna premiera bo P. Mascagnijevo delo: »Prijatelj Frica. Opero je muzikalno našel dirigent D. Žebre, režiral pa jo je R. Primožič. Peli bodo: Suzel-Vidalijeva, Frica-Franc, cigana-Golobova, doktorja-Popov, Haneza-Dolničar, Federica-Kristančič, Katerina-Poličeva.

Radio Ljubljana

SREDA, 22. APRILA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pisana glasba — v odmoru (8.) napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert tenorista Janeza Lipuškega (pri klavirju M. Lipovšek). 12.40: Klavirski koncert Heintza Schoederja. 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Orkestralno glasbo vodi dirigent Petrala. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Komorni zbor, vodi dirigent Šijanec. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert sopranistke Dage Sokove in tenorista A. Sladoljeva (pri klavirju Marijan Lipovšek). 19: »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Simfonična glasba. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Pesmi vojne časa. 20.45: Ljubljanski komorni duo (A. Trost — klavir, J. Slaje — violina). 21.25: Predavanje v slovenščini. 21.35: Koncert vodi dirigent M. Gaudioso. 22.15: Orkester pesmi, vodi dirigent Angelini. 22.45: Poročila v italijanski.

Nevarnost letalskih napadov na ameriška mesta

Bern, 21. aprila. Iz New Yorka poročajo, da ameriški listi stalno opozarjajo prebivalstvo, naj se zaveda nevarnosti možnih letalskih napadov na ameriška mesta. Listi tudi opozarjajo, da bo nemogoče zgraditi primerna zaklonišča za stanovalce nebotičnikov in da bi njihova izpraznitve zahtevala daljšo dobo. Ena sama bomba bi mogla uničiti do pet nadstropij in je zato treba vedno imeti pred očmi učinki, ki bi jih letalsko bombardiranje imelo za ves potek poslovnega življenja. (»Popolo di Trieste«)

Zaplomba ameriške tvornice letal

Stockholm, 21. aprila s. Washingtonski dopisnik lista »Pagens Nyheter« poroča, da je predsednik Roosevelt naročil mornariškemu ministru Knoxu, naj zapleni veliki letalski tvornico v Brewstonu in jo podredi direktnemu državnemu nadzorstvu. Po pisanju ameriških listov se zdi, da ameriška vlada ni bila zadovoljna s proizvodnjo te tvornice in da so v zadnjem času delavci povzročili nered, ki so resno ogrozili proizvodnjo. Bajje bodo enaki ukrepi podvzeti tudi glede ostalih ameriških letalskih tvornic.

Gospodarstvo

Novo delniško pravo v Italiji

Z včerajšnjim dnem, to je na dan ustanovitve Rima, je stopil v Italiji v veljavo nov državljanski zakonik. Čigar sestavni del tvori tako zvana knjiga dela — »Libro del lavoro«. V tej knjigi dela je vključeno celotno gospodarsko pravo, tako da Italija odslej ne bo imela posebnega trgovskega zakonika, podobno, kakor ga tudi nima Švica. Zato je dosedanji trgovski zakonik, ki izvira še iz leta 1882., z včerajšnjim dnem izgubil veljavo. S tem je delo v zvezi z reformo italijanskega zasebnega prava na najvažnejšem področju zaključeno.

Knjiga dela vsebuje številne reforme v delniškem pravu. Poleg pretvoritve navadnih delnic v imenske delnice, ki je bila s posebnim zakonom predpisana lani ob koncu leta in mora biti izvršena do 30. junija t. l., in uvedbe registrov delničarjev, ki so bili uvedeni z istim zakonom, prinaša nova knjiga dela še marsikatero druge spremembe družbenega prava.

Minimalna delniška glavnica znaša sedaj 1 milijon lir. Če obstoječe delniške družbe z manjšo glavnico, bodo lahko nadalje obstajale, če imajo vsaj pol milijona lir glavnice, toda le toliko časa, kolikor je to v statutih predvideno. Delniške družbe, ki imajo manj nego pol milijona lir glavnice, se bodo morale prilagoditi odnosno prevzeti drugo družbeno obliko. Rok za pretvoritev je v določenih primerih do 30. junija 1945. Nova knjiga dela nudi miniaturnim delniškim družbam za pretvoritev poleg stare oblike družbene tvrdke tudi možnost pretvoritve v družbo z omejeno zavezo (Società a responsabilità limitata), ki je doslej italijanska zakonodaja ni poznala. Družbe z omejeno zavezo so ostale še v pokrajinah bivše avstro-ogrske monarhije, ki so bile po prvi svetovni vojni priključene Italiji. Za pretvoritev miniaturnih delniških družb pride v poštev tudi komanditna družba, medtem ko veljajo za komanditne družbe na delnice glede višine glavnice iste določbe, kakor za delniške družbe. Pretvoritev družb in spremembe, ki so potrebne za prilagoditev novemu zakonu, morajo delniške družbe sprejeti na posebnem izrednem običnem zboru, pretvoritev je z davčnimi predpisi olajšana.

V Italiji je sedaj okrog 25.500 delniških družb, od katerih se bo moralo okrog 20.000 družb prilagoditi novemu zakonu. Približno 18.000 delniških družb spada v kate-

gorijo miniaturnih delniških družb z glavnico izpod pol milijona lir, ki bodo po velični prevzele obliko družbe z omejeno zavezo.

Prispejki glede minimalne glavnice in glede imenskih delnic so sicer najvažnejše določbe reformiranega delniškega prava, vendar vsebuje knjiga dela še vrsto drugih bistvenih sprememb. Oznaka »Società Anonima« (anonimna družba) se glede na uvedbo imenskih delnic in registra delničarjev in prenehanja anonimnosti opusti in se uvede nova oznaka »Società per Azioni« (delniška družba). To oznako mora imeti vsaka delniška družba.

Člani upravnega odbora se bodo v bodoče na običnih zborih volili za največ tri leta (doslej štiri). Določitev tantjem članom upravnega odbora je prepuščena, kakor doslej, običnemu zboru, vendar ne glede posebnih prejemkov članov upravnega odbora, ki imajo po statutih posebne naloge, predpisane odobritev nadzornega odbora. Nadzorstvo nad poslovanjem delniške družbe je še izpopolnjeno z določbo, po kateri morajo računski zaključki pri delniških družbah, ki imajo preko 5 milijonov lir glavnice, pregledati poklicni in zaprišeženi revizorji. Zapisnik izrednega običnega zbora, ki sme odslej sklepati le o spremembah družbene strukture, mora sestaviti javni notar, kar daje temu zapisniku značaj javne listine. Nadaljnje spremembe se nanašajo na večinske zaključke izrednih običnih zborov, pri katerih se zahteva večina glasov pri navzočnosti delničarjev, ki zastopajo vsaj eno tretjino celotne glavnice; za sklepe o posebno važnih vprašanjih — kakor prenos sedeža v inozemstvo, pretvoritev družbe, likvidacija, izdaja prednosti delnic — mora biti na običnem zboru zastopana nadpolovična delniška glavnica. Nadaljnje nove določbe se tičejo rednih običnih zborov, ki sklepajo o računskem zaključku. Taki obični zbori se morajo vršiti najkasneje v štirih mesecih (doslej v treh) po končani računski dobi. Le v primeru dokazane potrebe se lahko ta rok podaljša do največ 6 mesecev. Na običnih zborih smejo sodelovati samo delničarji, ki so bili vsaj pet dni prej vpisani v register delničarjev dotične družbe. Delnic s pluralno glasovalno pravico nova knjiga dela ne pozna. Samo doslej izdane delnice s pluralno glasovalno pravico lahko še nadalje obstojajo. Mandati dosedanjih članov upravnih odborov morajo poteti najkasneje do 30. junija 1948.

Prejemna in oddajna knjiga prodajalcev tekstilnih izdelkov

V posebni okrožnici poroča Visoki komisarjat za Ljubljansko pokrajino, da se bo v bodoče ustanovila enotna prejemna in oddajna knjiga za trgovce, ki prodajajo tekstilno blago občinstvu. Sedanja »prodajna knjiga«, ki je v rabi pri prodajanju tekstilnega blaga občinstvu, se more od 1. maja t. l. s potrebnimi spremembami uporabljati tudi za vpisovanje nakupov blaga (obremenitev), in sicer tako, da mora trgovec priložiti k vpisovanjem nakupov na zadnji strani knjige, nakar preide na predzadnji, predpredzadnji in v prvo vrsto na zadnji strani mora vpisati skupno število točk po zalogi na dan 30. novembra preteklega leta (po inventarju »seznama in število točk«, ki je bil svojčas vpisan). Nato se morajo navesti vsi nakupi tekstilnega blaga od 1. decembra preteklega leta naprej, vpoštevajoč pri tem, da se v isto vrsto ne sme vpisati več premetov z različnim osnovnim številom točk. Tako je treba n. pr. nakup partije šalov in šerp vpisati v dveh vrstah, ker imata ta dva predmeta različno število točk.

Ko bodo te knjige povsem izpisane, bodo morali trgovci vpisovati v novo »prejemno in oddajno knjigo«, ki bo še smotnejše urejena. Na zadnjih straneh sedanje knjige, ki so namenjene vpisovanju nakupov blaga, bodo morali trgovci sami prilepiti preko dosedanjega besedila glave novo glavo v obliki tiskanega lista, ki ga bodo lahko dobili pri svojem stanovskem združenju. Tako bodo imeli stolpci na glavi pravilno besedilo. Prvo bilanco prejemnih in oddajnih poslov je treba napraviti 1. maja. Ta bilanca se napravi tako, da se inventarni zalogi (v točkah), pripravljeni po stanju dne 30. novembra preteklega leta, prištejejo nove obremenitve (nakupi) od 1. decembra lanskega leta do 30. aprila t. l., in sicer prav tako v točkah. Od te vsote pa se odštejejo točke na podlagi izvršenih prodaj.

Gospodarske vesti

— Iz italijanskega gospodarstva. Turinska telefonska družba »Stet« zvišuje svojo glavnico od 400 na 440 milijonov lir in deli dividendo od 6,7 na 7%. Telefonska družba »Stipele«, ki pripada koncentru družbe »Stet« pa zvišuje pri glavnici 330 milijonov lir dividendo od 5,8 na 7%. — Znano poddržavno filmsko podjetje Ente Nazionale Industrie Cinematografiche (ENIC), ki je nedavno zvišalo glavnico od 11 na 24 milijonov lir, je zabeležilo v preteklem letu 1,6 milijona lir čistega dobička (prejnjše leto 0,93).

— »Union« hotelska in stavbinska d. d. v Ljubljani je imela lani pri glavnici 1.947.120 lir in pri rezervnih skladih v višini 122.000 lir, čist dobiček 107.000 lir in bo izplačala na vsako delnico 15,20 lire dividende.

— Racionaliziranje cigarete na 10 cigaretskem. Sredi maja bodo na Nizozemskem uvedli posebne karte za cigarete. Vsak moški preko 18 let starosti to lahko kupi na teden 40 cigaret, ali 10 cigar ali 20 majhnih cigar ali 50 g tobaka. Ženske v starosti preko 25 let bodo lahko kupile po 40 cigaret na teden. Oni ki ne bodo vzeli nakaznice za tobak, Lodo lahko dobili posebnost nakaznico za slaščice, in sicer za mesečno 300 g. Nakaznice za slaščice bodo dobili tudi moški izpod 18 let in ženske izpod 25 let.

— Mesečno ali štirinajstredno izplačilo med v Nemčiji. Da se omogoči razbremenitev pisarniških poslov v velikih obratih je nemški delovni minister izdal navodila za prehod od tedenskega plačila med na

štirinajstredno ali ob štirinajstrednevega na štiri ali pettedesetko. Podjetje, ki hoče uvesti daljšo mezdno dobo, mora to sporočiti prizadetim delavcem en mesec prej. Pri štiri ali pettedesetemu izplačilu medli mora podjetje v vmesnem času enkrat izplačati delavcem enotne akontacije.

— Razvoj hrvatske finančne družbe v Pohit. Družba Pohit, ki jo je v oktobru 1940. ustanovila takratna banovina Hrvatska, da prevzame financiranje v zvezi z odkupom važnih podjetij, se je v zadnjem letu razvila v zavod, preko katerega hrvatska vlada izvaja svojo politiko nacionalizacije industrije. Sedaj je družba Pohit udeležena pri naslednjih podjetjih: Zagrebska tvornica olja, Zagrebska delniška pivovarna, Premogokopna družba »Mirma« in Tvornica jute v Karlovcu. Na iniciativo družbe Pohit in z njenim finančnim sodelovanjem so bila v lanskem letu ustanovljena še naslednja podjetja: »Zavarovalnica »Domovina«, Informativna in časopisna agencija »Croatia«, Hrvatsko-italijansko trgovinska d. d. in nekatera manjša podjetja. Po vseh iz Zagreba se bodo naloge družbe Pohit v bodoče še povečale ter je predvideno, da bo družba prevzela udeležbo pri nadaljnjih industrijskih podjetjih.

— Obnova svilarstva na Hrvaškem. Na področju Hrvatske je znašala pred letom 1914 povprečna letna proizvodnja svilenih kokonov preko 300.000 kg. V prvih letih po vojni je proizvodnja občutno padla, potem se je leta 1925. dvignila na 156.000 kg, od tedaj pa je stalno nazadovala in je zadnja leta dosegla komaj okrog 7000 kg na leto. Hrvatska vlada si sedaj prizadeva, da svilarstvo zopet dvigne. Za letošnje leto je določila znatno povečane odkupne cene, in sicer za prvovrstno kuno 70 kun, za drugovrstno 50 kun na tretjevrstno pa 35 kun za kg.

— Gibanje cen v Švici. Za konec marca je švicarski uradni indeks cen v trgovini na debelo ugotovljen v višini 192,1 točke (avgust 1939 enako 100). Od priletka sedanje vojne so se torej cene v trgovini na debelo povečale za 92,1%.

— Povečan izvoz jaje iz Madžarske. Čeprav je domača potrošnja jaje v Madžarski sprito pomankanja mesa precej narasla, je Madžarski vendar uspelo povečati proizvodnjo jaje tako, da je lahko zadostila svojim obveznostim glede izvoza jaje v druge države. V letu 1939. je Madžarska izvozila 10,2 milijona kilogramov jaje, naslednje leto je izvoz padel na 6,5 milijona kg, lani pa se je zopet dvignil na 13,2 milijona kg.

— Obvezno pitanje svinj v Srbiji. Da bi se zboljšala oskrba srbskega prebivalstva z mastjo je srbska vlada odredila obvezno pitanje svinj. Vsaka občina bo morala v določenih terminih oddati določeno število pitanih svinj. Oni kmetovalci, ki pitajo svinje, bodo lahko od pridelka koruze pridržali za pitanje po 400 kg. Po potrebi bo mesne svinje dala na razpolago centrala za živino. Pitane svinje, ki se oddajo v okviru kontingenta, bodo morale tehtati najmanj 150 kg.

Aretacije teroristov v Kvangčovu

Tokio, 21. apr. d. Iz Kantona poročajo, da je neka teroristična tolpa vrgla več bomb v telefonsko centralo v mestu Kvangčovu. Večina teroristov je bila že aretirana in spravljena na varno.

Tokio, 21. aprila s. Agencija Domei obvešča, da je skupina vojakov maršala Čangkajskega v civilnih oblekah poskušala izvršiti atentat na telefonski urad v Kvangčovu. Japonske vojaške oblasti poročajo, da je bila večina atentatorjev zajeta, škode ni bilo nobene.

KULTURNI PREGLED

Javna produkcija
Glasbene akademije

V ponedeljek proti večeru se je do dobrih napolnili velika filharmonična dvorana: Glasbena akademija je priredila svojo drugo javno produkcijo. Trinajst izbranih gojekov in gojekov Srednje glasbene šole je pokazalo svojo zmogljivost in razvojno stopnjo svojega glasbenega obrazovanja. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo programu, ki je bil dovolj pester in bi ne zavlekel privedite, če se ne bi začela s skoraj dvajsetminutno zamudo.

Nastopili so gojenci rektorja Antona Trosta, red. profesorja Julija Betetta in Janka Ravnika, izr. profesorice Angele Trost in Antona Ravnika, honor. profesorjev Vande Wistinghausen in Ada Dariana, prof. Marice Vogelink in prof. Leona Pfeiferja. Na klavirju so spremljali posamezne nastope ga Marta Valjalo-Bizjak, Samo Hubad, Ciril Cvetko in Jože Osana.

Sporred je obsegal pet klavirskih nastopov, tri tenorske, enega baritonskega, enega altovskega in dva sopranska in en sam violinski nastop. Tako sta tej produkciji vtisnili značaj in pečat klavir in vokalne solo točke. Zastopani so bili 1., 2., 3., 4. in 6. letnik Srednje glasbene šole. Program je navajal vrsto zanimivih točk: predvsem Chopina, pa Čajkovskega, Beethovna, Verdija, Puccinija, Donizettija, Smetano, V. Nováka, Pavčiča, Rebikova, Schumanna in Weberja. Med skladbami so bili Schumannovi »Papillone«, stavki iz Smetanove »Má vlast«, pa iz Chopinovega Preludija, Beethovnova »Bagatela v f-dur« itd., da omenimo samo posebno značilne skladbe, ki so zastavljale gojencem že znatne tehnične naloge.

Produkcija je zapustila v celoti kar najboljši vtisk. Zopet se je pokazalo, da je vzgoja našega glasbenega naraščaja zaupna ne le večim, marveč tudi skrbnim strokovnjakom, ki dajejo pod vodstvom rektorja A. Trosta naši Glasbeni akademiji vzlic njeni malosti značaj vsega spoštovanja vredne glasbeno-vzgojne institucije. Siguren nastop — in če je bilo kaj treme, je kmalu izginila v muziciranju ali v petju — vidni znaki dobre tehnike in igranju in skrbne glasovne šole v petju, skrb za razvoj osebnega okusa in za estetsko doganjo formo predavanja, — vse to je samo utemeljevalo splošni ugodni vtisk, ki ga je zapuščala prireditelj v občinstvu.

Sodelovali so (v vrstnem redu) gojenke in gojenci: Majda Petelin, Rudolf Francelj, Ivan Zupančič, Aleksander Boštjančič, Breda Rajh, Katja Džonga, Igor Ožim, Slavko Strukelj, Jelka Suhadolnik, Marija Tiran, Janez Lipušček, Ksenija Ogrin in Nada Stritar. Kritika njihovih nastopov pripada šoli, ne pa javnosti. Lahko samo rečemo, da se utegne ta ali oni izmed sodelujočih povzpeti do virtuosnosti ali se uvrstiti med soliste naše Opere (nekateri so tu že na dobri poti). Izmed posebno uspešnih nastopov naj omenimo izvajanje Schumannovih »Papillonov«, v katerih se je uveljavila Breda Rajh iz šole rektorja Trosta, dalje lepi alt Katarine Džonga iz šole prof. Dariana, prav kakor nastop Slavka Strukelja in Janeza Lipuščka. Majhna senzacija prireditve je bil nastop najmlajšega med nastopivšimi gojenci Igorja Ozima, učenca tretjega letnika iz violinske šole prof. Leona Pfeiferja, ki je z dvema stavkoma iz krasne Smetanove skladbe pokazal kar presenetljivo zmogljivost, temperament in ritmični čut, kakor v teh letih prihajajo bolj poredkoma do izraza.

Upamo, da se bo nudila kmalu prilika slišati še nadaljnji izbor učenik in učencev našega najvišjega glasbenega zavoda, ki mu moremo samo čestitati k uspešnemu delovanju v čast in napredek slovenske glasbene kulture.

ZAPISKI

Evropska pisateljska zveza, ki je bila ustanovljena lanske leto v Goethejevem Weimaru, je imela nedavno letošnje zasedanje v istem mestu. Zasedanju, ki so se ga udeležili književniki iz različnih dežel, je predsedoval pisatelj Hans Carossa. Med govorniki so bili podpredsednik zveze Giovanni Papini, Fincen Ormulf Tigerstedt, ki je proslavil A. Hitlerja kot zedinitelja Evrope, Bolgarika Fany Popova-Mutafova, ki je izražala vdanost Bolgarije nemškemu rajhu, Rumun Liviu Rebranu, Danec Svend Borberg, Španec Jimenez Caballero, Flamec Filip de Pilejčijn in Švicar John Knittl. — »Meridiano di Roma« z dne 19. aprila priobčuje besedilo govora, ki ga je imel v Weimaru zastopnik Italije, član Italijanske akademije Giovanni Papini. V govoru je omenjal svoj osebni odnos do nemške literature in filozofije in je nato govoril o značaju italijanskega slovstvenega razvoja, ki izhaja iz korenin latinskega slovstva in zajema več kakor dve tisočletji rasti in uveljavljanja v oblikovanju evropske kulture. Kot njene poglavitne značilnosti je Papini omenil in posebej karakteriziral: smisel za realnost, klasičnost in univerzalnost, ki ustrezajo samemu značaju italijanskega naroda. Govorec o italijanskem univerzalizmu, je pisec omenjal, s čim je Italija prispevala k edinstvu Evrope. So to: rimski Imperij, Cerkev, renesanca, Fašizem. V vseh štirih stopnjah je bila udeležena tudi literatura: najprej z Virgilom in Horacijem, nato z Dantejem in Tatom, pa z Ariostom in Machiavellijem in slednjim z D'Annunzijem in Sofficijem.

Dunajska akademija upodabljačijah umetnosti, na kateri je nekoč poučeval Slovenec Kavčič in kjer so se šolali mnogi naši starejši umetniki, bo v kratkem slavila 250 letnico svojega obstoja. Ustanovil jo je l. 1692. cesar Leopold I. kot zasebno akademijo, pod vladjo Marije Terezije pa je bila spremenjena v c. kr. Akademijo vseh upodabljačijah umetnosti. Akademija je lastnica dragocenih zbirk, med katerimi je 26.000 risb. Izmed njenih učiteljev so se zlasti odlikovali slikarji Ferdinand Georg Waldmüller, Anselm Feuerbach, Hans Makart in arhitekti Bernhard Fischer von Erlach, Peter von Nobile in Peter Behrens.

Richard Strauss je te dni dirigiral enega iz vrste javnih koncertov dunajske Filharmonije. Na koncertu so izvajali med drugim Straussovo »Alpensymphonie«. Nestor nemških skladateljev je tako po daljšem prepadu spet prijel za taktirko.

Premiera stare japonske drame v Nemčiji. Mestno gledališče v Münstru je začelo kulturni teden severnovestfalskega okrožja z doslej v Evropi neznanjo dramo Japoneca Takeda Izumija (1688—1785) »47 Roninov«. To dramo iz starojaponskega življenja štejejo Japonci med reprezentativna dela svoje nacionalne književnosti.

Kronika

Josip Hafner †

Preteklo nedeljo je v Škofji Loki legel k večnemu počitku g. Jože Hafner, posestnik, gostilničar in bivši dolgoletni mestni župan. Njegovo ime je neminovno zvezano z razvojem in napredkom Škofje Loke v zadnjih desetletjih. Jože Hafner je bil iz uglednega starega loškega rodu. Kakor za

svoje obsežno podjetje je imel polno volje in zmisla za loške občinske zadeve. Zupanoval je od leta 1913. dalje. Najtrajnejši spomenik si je postavil kot predsednik krajevnega šolskega odbora z zgraditvijo šolske palače v Škofji Loki, ki je najmodernejši hram prosvete na Gorenjskem. Nova šola je bila 28. avgusta 1932 izročena svojemu namenu. Josipu Hafnerju naj bo med nami ohranjen časten spomin, sorodnikom in prijateljem pa izrekamo odkritosrčno sožalje.

Žrtev na oltar materinstva

Na Ježici je v ponedeljek nenadno zapustila svojega moža gospa Anica Kušarjeva, potem ko je darovala življenje dvema deklicama, od katerih je Marija že pred svojo mamico odšla v grob. Polna življenjske sile, stara niti 23 let, vedno vesela in nasmehljana, vendar dobro se zavedajočja resnosti časa in skrbno dobro žene in gospodinjice, je bila gospa Anica priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. Poznala jo je zaradi njene dobrohotnosti in vseleže, poštenega značaja vsa Ježica. V prerani grob je morala mati in žena, ki se je vedno dobro zavedala, kaj je dolžnost prave naše žene ter je bila tudi v teh časih pripravljena na težke žrtve materinstva.

Kljub vseh skrbni negi in prizadevanju zdravnikov je ni bilo mogoče ohraniti pri življenju. Svojemu možu Pavlu je zapuščila neboljerno hčerko Anico.

Snivaj sladko, draga gospa Anica, v naročju naše lepe zemlje, katero si neizmerno ljubila in ji žrtvovala vse svoje mladostne sile. Tvoja žrtev ni bila zaman, saj si jo doprinesla na oltar ljubezni do svojega rodu. Možu in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

* Apanaža princesi d'Aosta. Uradni list za vso Kraljevino je objavil Kraljevo naredbo, po kateri se vdovi po princu Amedeu Savojskem vojvodi Aosta, princesi Ani Francoski vojvodinji Aosta nadaljuje izplačevanje apanaže enega milijona lir. Vsota se bo izplačevala po dvanajstih letih za vsak mesec naprej na roke zaupnika, ki ga bo v ta namen določila vojvodinja Ana Aosta.

* Znan madžarski igralec v Italiji. Član madžarskega Narodnega gledališča Pál Javor, ki ga Ljubljana pozna po nekaterih posređenih filmih in ga pravkar vidi tudi v novem filmu, ki teče v Ljubljani, je odpotoval v četrtak v Italijo. Ta teden so se pričele v Torinu priprave za nov film. Besedilo je napisal neki Madžar, glavno vlogo bo igrala Marija Tasnadyjeva, ki biva že nekaj mesecev v Italiji. Tasnadyjeva je pravkar odigrala glavno vlogo tudi v drugem novem italijanskem filmu, ki je vsebinsko podoben »Alcazarju« in ima naslov »Benghazi«. V tem filmu je njen partner Francesco Glacchetti, ki je igral glavno vlogo v »Alcazarju« in je znan po drugih uspehih filmih. Nastopil bo tudi s Pálom Javorjem v torinskem filmu, ki se bo imenoval »Casanova v Madridu«. Pál Javor ostane v Italiji več mesecev, ker se je dogovoril za sodelovanje v dveh filmih.

* Z jadrnico čez Atlantski ocean. Iz Madrida poročajo: V pristanišče Santa Cruz na Tenerifi so prijadrali iz Južne Amerike štirje Nemci. Prispeli so z 10 metrov dolgo jadrnico, s katero so zmagali mnoge nevarnosti in neurja. Kakor je vodja jadrnice rekel španskim novinarjem, je vožnja trajala 69 dni. Nasprotni vetrovi so silili posadko k stalnemu križarjenju po nemirnem morju. Njih čvrsti namen je bil, prebiti se skozi angleško blokado, da bodo v Nemčiji izpolnili svojo vojaško dolžnost. V Buenos Airesu so kupili jadrnico in se na skrivnem pripravili za vožnjo čez Atlantski ocean. S pretezo, da se bodo vozili po zalivu La Plata, so očiplili na široko morje in srečno prispeli v Evropo.

* Spominjska kolajna na vojno proti boljševizmu. Rumunski kralj Mihail I. je z dekretom ustanovil spominjsko kolajno na »križarsko vojno proti boljševizmu«. Kolajna je namenjena vojaškim in civilnim osebam rumunske armade ali pripadnikom zavezniških vojsk za zasluge, ki so si jih pridobili z aktivnim delom v vojni proti boljševizmu.

* 170.000 metrov filma. Po zadnjih podatkih o delu instituta »Luce«, sta doslej padla v vojni dva filmska operaterja, enega pogrešajo, eden je ranjen, dva pa ujeta. Podeljena je bila ena zlata kolajna, dve bronasti kolajni in ose mrvolnih križcev za hrabrost »Lucejevi« vojni poročevalci in filmskih operaterjev, ki so doslej izdelali 170.000 metrov filma in 25.800 fotografij.

* Versailles bodo renovirali. Maršal Pétain je naročil generalnemu tajniku lepih umetnosti, naj izdela načrt za renoviranje versailleskega gradu.

* Nov italijanski poslanik v Bratislavi. Kakor smo že poročali, je bil imenovan za italijanskega poslanika v Bratislavi dr. Cortese. Pretekli teden je opravil svoje nastopne obiske pri predsedniku vlade in notranjem ministru, kakor tudi pri predsedniku slovaškega parlamenta.

* Stare rimske vile s centralno kurjavo. Ob jezerih v Salzkammergutu so bile pred 1700 leti cele naselbine rimskih vil, ki so jih zadnji čas odkopali in tako odkrili mnoge zanimivosti o stari rimski stanovanjski kulturi. V dveh tistih kolonijah na severnem in južnem koncu Halstattskega jezera so odkrili kurilne kanale, kjer so se našli pepel iz tistih časov. Nadalje so razkrili cevovode za topli zrak, vodeče ob stenah med okroglimi opekami, imenovanimi »tubulice«. Ugotovljeno je bilo tudi, da so v tistih starih rimskih vilah imeli podtalno kurjavo s pomočjo razgretoga zraka.

* Mednarodna filmska razstava v Benetkah. Kakor smo zabeležili, je bilo na zasedanju mednarodne filmske zbornice v Rimu sklenjeno, da bo tudi letos prirejana v Benetkah mednarodna filmska razstava, ki jo bodo odprli 30. avgusta. Razstava bo jubilejna, ker bo prirejana desetič. Predvaji in ocenili bodo posamezne filme, ki pomenijo napredek filmske umetnosti v umetniškem, duševnem, znanstvenem ali vzgojnem pomenu. Tudi letos bodo razdeljena razna darila, pokali, plakete in druge nagrade za igralne in kulturne filme. Mussolinijev pokal bo podeljen za najboljši tuzemski in za najboljši italijanski film.

* 300 porok v Torinu. Kakor v Nemčiji, je vojna tudi v Italiji pospešila matrikatero poroko. Zlasti v letošnjem letu je število porok začelo še bolj naraščati kakor lani. O tem priča zlasti toriški primer. Na letošnjo veliko nedeljo se je namreč v Torinu poročilo 300 parov, 12 od teh perporok.

* Zmanjšani obroki mesa v Švici. Zvezni prehranjevalni urad je presenetil švicarsko prebivalstvo s sporočilom, da bo zaradi premajhne ponudbe goveje živine obrok mesa od 1. junija naprej za polovico manjši. Vsakdo bo dobil na mesec 1 kilogram mesa. Zaradi zmanjšane obroke mesa pa bodo zvišali količino sira.

* Prva rumunska delavska taborišča, ki jih ustanavlja organizacija rumunske delavske mladine, bodo še letos izročena svojemu namenu v prahovskem okrožju.

* Nakupi brez izkaznice. Sodišče v Rimu je obravnavalo pretekle dni celo vrsto primerov, v katerih so posamezniki nakupovali razno blago brez odgovarjajočih izkaznic. Sodišče je izreкло več obsodb na globo od 1500 lir za kupovalce, prodajalce pa je naložilo obšutne zaporne in denarne kazni. Med slednjimi je bila prodajalka Asunta Sabatinijeva obsojena na 3 in pol leta ječe ter na 10.000 lir globo.

* Levi v barcelonskem živalskem vrtu. Barcelonski živalski vrt je nedavno kupil v Afriki dva leva. Zaradi raznih težkoč na leva ne bosta prepeljana v Barcelono, zlasti ker uprava zoološkega vrta nima dovolj hrane za vzdrževanje svojih varovancev. Od 8 levov, ki so bili nekoč velika privlačnost zoološkega vrta, ni sedaj nobenega več. Nekateri izmed njih so končali zelo žalostno, ker so jih njihovi tovarišči raztrgali.

* 1000 knjig ukradenih. Iz Aquile poročajo, da se je iz Rima vrnil domači pesnik Josip Urban, doleten, da prevzame upravo ljudske knjižnice v Aquili. Pred svojim odhodom v Rim je pesnik skrbno zložil v zahtebo svojo knjižnico, ki je ena izmed največjih v tem mestu. Ko pa je zadnji dan iskal neko knjigo, je na svoje veliko presenečenje opazil, da so mu v njegovi odsotnosti neznani zlikovci vlomili v stanovanje ter mu odnesli kakih 1000 knjig, ki predstavljajo vsekakor znatno denarno vrednost. Pesnik ni mogel storiti drugega, kakor da je naznanil tatvino policiji, ki zdaj marljivo išče storilce.

* Par čevljev za 83 tisočakov. Tržna policija v Atenah je prijela nekega čevljarja, ker je prodal par usnenih moških čevljev za 83.000 draham (približno 8.500 lir). Atenski tisk zahteva da policija polše tudi kupca.

IZ LJUBLJANE

u— Nova grobova. Po kratki in hudi bolezni je preminula upokojenka tobačne tovarne ga. Gusti Nakičeva, vdova Sornič, roj. Bezek. K večnemu počitku jo bodo spremili v sredo ob pol 18. iz kapele sv. Andreja na Zalah na pokopališče pri Sv. Križu. — Za vedno je zapustil svoje absolutirani pravnik in vojni invalid g. Ernest Rabič. Na zadnji poti ga bodo spremili v sredo ob pol 17. iz kapele sv. Jožefa na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnima bomo ohranili blag spomin, žalujokim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Maša zadušnica za pokojnjim g. Emilom Pavličem bo v četrtak 23. t. m. ob pol 8. uri zjutraj v cerkvi Mladinskega doma na Kodeljevem.

u— Promocija. V sredo ob 12. bo na ljubljanski univerzi promovirana za doktorico prava gđ. Sonja Kukovec iz Ljubljane. Čestitamo!

u— Nepotrební naval na mestni anagrafski urad. Ta urad, ki posluje na Mestnem trgu št. 23 v črni Drogenikovi hiši, je pred tedni objavil opozorilo, naj prebivalstvo pripravi listine, kakor rojstne in krstne liste, družinske knjižice, poročne liste i. dr., torej sploh listine, ki so potrebne za izpolnitev registra prebivalstva. To opozorilo je pa mestno prebivalstvo razumelo tako, da se mora zaradi predložitve teh listin vsak sam zgledati v uradu. Sedaj stranke prihajajo v urad kar v množicah, da je redno poslovanje skrajno oteženo. Da se prepreči nepotrební naval, ki zaradi dolgega čakanja strankam povzroča nevšečno izgubo časa, opozarjamo, da bo vsak družinski poglavar dobil posebno vabilo, kdaj naj se zgleda v anagrafskem uradu. Zato naj občani zaradi izpolnitve anagrafa ne prihajajo nepovabljeni v urad, temveč naj mirno in brez skrbi čakajo na vabilo.

u— Interesanti za semenski krompir, ki so v mestnem gospodarskem uradu že dobili nakaznice, naj pridejo z nakaznicami ponj današnje sredo 22. t. m. od 8. ure zjutraj dalje v skladišče Gospodarske zveze v Maistrovi ul. št. 10, kjer so Osrednje mlekarne.

u— Za mestne reveže je podaril g. Karel Friboš iz Rožne doline c. XV/19 100 Lr. v počastitev spomina ge. Leopoldine Savnikove, lekarnarjeve vdove v Kranju, je nakazal 500 Lr. g. mag. phar. Rihard Šušnik, lekarnar na Marjinem trgu; rodbina g. dr. Savnikova je podarila namesto dve-

tja na krsto ge. Emilije Terpotitz 150 Lr. Mestno poglavarstvo izreka najtoplejše zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— Podpornemu društvu za gluho mladiño je poklonil dr. Leo Savnik v počastitev spomina blagopokojne ge. Leopoldine Savnikove iz Kranja znesek 100 Lr. Marta Savnikova in sestre v isti namen tudi 100 Lr. Blagim dobrotnikom naših gluho mladih sirot priskrba hvala!

Z Gorenjskega

O vzdrževanju in čiščenju avtomobilske ceste na Veliki Klek (Grossglockner) je na Dunaju predaval njen graditelj inž. Walack. Obenem je predaval svoj film. Še leta 1937 so morali avtomobilsko cesto na Veliki Klek čistiti delavci z lopati, ki se jih je vsako leto v prvih junjskih dneh odpravilo po 300 na delo. Pomladi 1938 je minister dr. Todt poslal na to cesto dva očističevalna stroja in naslednje leto še 3 stroje. Pred temi stroji je na delu po 50 kidalcev snega, stroji pa vsako pomlad odstranijo tolikšne množine snega, da bi z njimi napolnili 400 tovornih vlakov, vsakega s sto vagoni. Oskrbovanje planinske ceste, kakršna drži na Veliki Klek, zahteva same odporne in čvrste delovne moči. Poslej bo poskrbljeno, da cesta na Veliki Klek in druge planinske ceste ne bodo uporabne samo po 4 ali 5 mesecev, marveč leto in dan.

Murve sadijo na Koroškem. Kakor smo že poročali, priporočajo v vsej Nemčiji nasade murv. Zlasti priporočilji so nasadi na Gorenjskem, Koroškem in štajerskem. Te dni je izjavil beljaški župan Kraus, da je mestna uprava v Beljaku letos posadila 700 murv, ki so bile leto dni v mestni vrtariji preizkušene na podnebe in so se dobro razvile. V dveh letih bodo sposobne za obrezovanje. Nasadili bodo 300 dreves. Že za cesarice Marije Terezije (1740 do 1780) je bila reja sviloprejk na Koroškem dobro razvita in so v ta namen sadili murve. Zlasti v Celovcu in Beljaku so imeli obsežne nasade. Koroška kmetijska družba, ustanovljena 1764 v Celovcu, je vneto gojila murve.

Lenuh pred posebnim sodiščem. 30-letni Leo Koschier od Sv. Valburga na Koroškem je lenuh, ki se mu redkokdaj poljubi delati. Prihajal je prepozno v obrat, odhajal pa je prezgodaj in si je vmes poljubno privoščil počitek, tako da je za svojo opravke potrošil petindvajsetkrat toliko časa kakor tovariši. Razen tega so bile tri četrtine njegovih izdelkov nepravilne, in če ga je obratovodja karal, je bil Leo predrzen in je motil ostale tovarile pri delu. Tako se glasijo razlogi posebnega sodišča, ki je lenuha obsodilo na 15 mesecev zapora.

S Spodnje štajerske

Umrja je v Mali Nedelji pri Ljutomeru gospa Lucija Veseličeva v 85. letu starosti. Pokojnica je bila sestra iz dobe taborov znanega odvetnika v Ptujju dr. Alojza Gregoriča. Ena izmed pokojničin hčerk je žena našega novinarskega tovariša g. Vekoslava Spindlerja, druga je pa vdova po l. 1931 tragično preminulemu zadržnemu ravnatelju g. Janku Lesničarju. Bodi vrli ženi ohranjen blag spomin!

Iz Srbije

Kmetje pri ministrskem predsedniku. V veliki dvorani ministrskega predsedstva je sprejel general Nedić kmete iz treh okrajev, ki so bili najbolj prizadeti po partizanih. V navzočnosti notranjega ministra Milana Aćimovića je pozval kmete, naj obrnejo hrbet bivšim jugoslovanskim politikom in komunističnim zapeljivcem, ki da ne bodo nikdar več gospodarili v Srbiji. S podobnimi besedami je odposlanstvo kmetov prepričeval tudi notranji minister Aćimović in govoril o nekoristnosti londonske propagande in pogubnosti politike nesodelovanja z domačimi oblastmi.

Dva koncerta policistov. Godbeniki nemške policije prirejajo po vseh banasnih krajih koncerte. V zadnjih dneh je bil koncert v Beli crkvi, ki ga je obiskalo nad 1100 oseb. In v Sremskih Karlovcih, kjer je tudi bila dvorana polno zasedena.

Nove ugodnosti za priseljence. Po sklepu ministrskega sveta Srbije je izšla nova naredba, po kateri imajo priseljenci ali izseljenci pri selitvi oz. vračanju domov v kraljeve bivše Jugoslavije brezplačno vožnjo za sebe in za priljago do 3000 kg. Ta dovoljenja pa izdajajo samo določena okrajna načelstva, ki so v uredbi posebej navedena in pa preseljenjski odseki bivših banasnih uprav v Nišu, Užicu in Smederevu. Brezplačna vožnja velja do najbližje železniške postaje na meji Srbije proti namembnemu kraju, kamor izseljenec potuje.

Plačevanje davkov. Okrožni načelnik g. polkovnik Dragomir M. Lukić je izdal na prebivalstvo valjevskega okrožja proglas, v katerem ugotavlja žalostno dejstvo, da je lanj komaj 20 odstotkov prebivalstva plačalo davke in da zlasti premožni sloji niso nič plačevali, dočim so nižji sloji bili pri plačevanju davkov precej redni. Prebivalstvo poziva, da v 10 dneh plača davčne zaostanke in zaostanke na dokladah, sicer ne bo samo izdan nalog, da se dolžniki nemudoma zarubijo, nego bo uporabljena tudi še telesna kazen, t. j. batinanje. Te dni je bil pri blagajnah davčne uprave v Valjevu velik naval, dočim je mestna občina tudi kasirala lepe zneske, ko je izplačevala prebivalstvu odškodnino za najemno vojaških stanovanj, dalje odškodnino za okupacijski vojski oddano blago, pri tem pa odbijala dolžne doklade in državne davke. Videti je bilo, da se prebivalstvo zaveda, da brez davkov in dajatev država ne more živeti, še manj pa komurkoli kaj nuditi. Okrožni načelnik opozarja tudi na neumestnost raznašanja raznih alarmantnih vestí, ki jih bo brezobzirno preprečil in raznašalce najstrožje kaznovati.

Maksimalne cene za mleko v Valjevu je določil okrožni načelnik za valjevske okrožje in to za liter kraljevega mleka Din 4, za liter ovčjega mleka pa Din 3.50. Dosedanja tržna cena je bila pa Din 10 do 12 za liter. Kmetje bodo porabili mleko za izdelavo skute in kajmaka, za katerega maksimalna cena ni določena.

Posebnost valjevskega mesja je bobnar, ki naznanja mestnemu prebivalstvu razglase: uradne, zasebne, objave in tudi privatna naznanila, za katere pa je treba dati občini posebno takso. Bobnar se imenuje po bobnu, ki mu Srbi pravijo doboš, dobošar. Valjevski dobošar je resna osebnost, ki smatra svojo nalogo za resno in važno,

kar pač tudi je, in razglasa svoje objave s primerno resnostjo in točnostjo vsenu prebivalstvu. »Dobovanec« se vrši po vsem mestu skoro vsak dan (često tudi po večkrat) in ima dobošar 16 postaj, tako da vsako stvar 16-krat objavi prebivalstvu. Ker pa se često zgodi, da kljub temu marsikdo kaknega razglasa ne sliši, je županstvo začelo v zadnjem času razglase izobesati tudi na razglasne deske.

Dogoni klavne živine

Ljubljana, 20. aprila
Prehranjevalni zavod Visokega komisarata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone z klavno živino:

dne 27. aprila 1942 v Metliki za govedo in prašiče,
dne 28. aprila 1942 v Mokronogu za govedo in prašiče,
dne 28. aprila 1942 v Vel. Laščah za govedo in prašiče,
dne 29. aprila 1942 v Grahovem za govedo in prašiče,
dne 29. aprila 1942 na Vrhniki za govedo in prašiče.

SPORT

Govorice o Maksu

Ali se bo Schmeling vrnil v boksarsko areno?

Sedaj, ko je Italijan Luigi Musina odzvel Nemcu Rihardu Vogtu naslov evropskega boksarskega prvaka in poltežiki teži, so začeli v strokovnih krogih razmišljati o tem, ali se ne bo morda v dogledni dočnosti vrnil tudi Maks Schmeling na deske. Te govornice je še bolj podkrepilo dejstvo, da je Musina sam izrazil namero, da bi se rad tudi v najtežji teži poskušal v borbi za naslov evropskega prvaka, ki je od leta 1939 v rokah Maksa Schmelinga. K temu je treba takoj pristaviti, da smatrajo odlični boksarski krogi v Italiji Musinov poziv za preuranjen, ker se mora vendarle pred tako važnim nastopom še temeljiteje pripraviti in opraviti vsaj nekaj težavnih nastopov tudi v tej kategoriji.

Ne glede na to, kakšna bo dokončna odločitev o terminu tega dvoboja za evropski naslov, ki verjetno ne bo oddan samo na papirju, pa je zanimivo vedeti, s kakšnimi načrti se bavi Maks Schmeling sam in koliko so utemeljene govornice, da bi se čim prej raj povrnili v boksarsko areno.

V splošnem je znana stvar, da se Maks v svoji sijajni boksarski karieri prav gotovo nikoli ni umikal nobenemu nasprotniku. Odkar pa je moral bivši svetovni prvak občeji vojaško sukno, je vsaj na videz zavrgel vse boksarske načrte, vendar s tem ni rečeno, da bo kar brez besede in brez boja oddal svoj evropski prvenstveni naslov, temveč ga skuša pošteno braniti v ringu. Seveda bodo pri tem pred vsem odločale njegove vojaške dolžnosti, od katerih je odvisno tudi, ali bo Maks v dovolj zanesljivi formi, da se bo lahko brez pomisleka spustil v tako težko preizkušnjo. Poškodba na kolenu, ki jo je dobil Schmeling kot padalec na Kreti, se je izboljšala nad vse pričakovanje in mu verjetno ne bo delala težav. Treninga pa mu manjka prav gotovo!

Glede njegove povrnitve med boksarje se bo položaj razčistil v prihodnjih mesecih. Mož bo do tedaj dopolnil 37. leto starosti, kar se pravi, da je, čeprav se je ves čas držal v najboljši kondiciji, navsezadnje je pribral do skrajne meje aktivnega udejstvovanja na deskah. Tri leta že ni aktivno deloval in mu bo zato za obrambo evropskega prvenstva potrebna daljša priprava. Če letos ne bo mogel nastopiti, potem skoraj ni več verjetno, da bi ga še kdaj videli v borbi. Torej, ali letos ali sploh nikoli več?

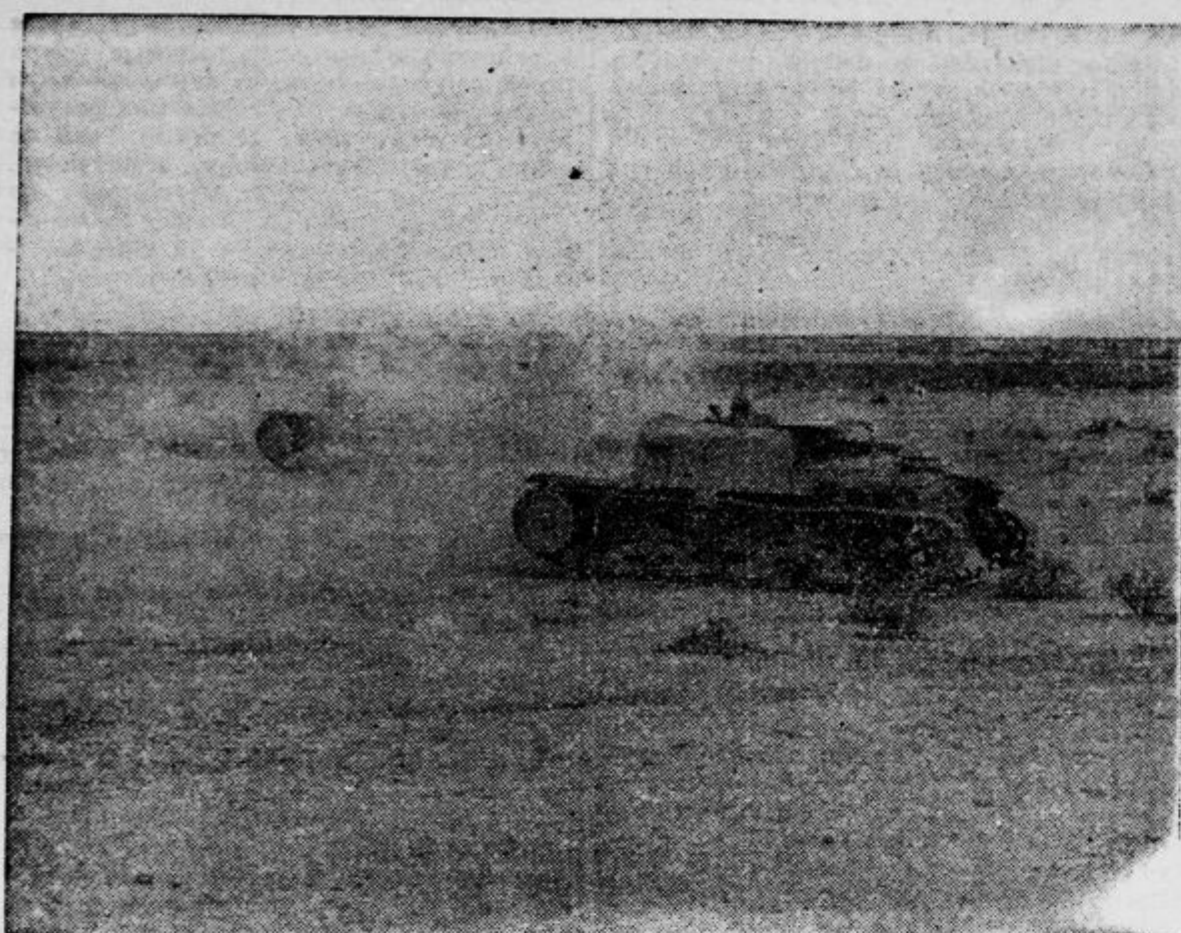
Čeprav so torej Maksu štete »zadnje ure«, pa noče biti in tudi ni bil čisto brez stika z boksarskim življenjem, pač pa se je v začetnem času nekajkrat pokazal na boksarskih prireditvah, ki so bile namenjene vojaštvu, in sicer najprej kot sodnik, pozneje pa tudi kot aktivni bоре v ekshibicijskih nastopih. Vse to je počel očitno z namenom, da bi se polagoma spet privadil ozračja v ringu, kar tudi potrjuje njegovo namero, da še ne misli obesiti na klin boksarskih rokavic. Prav gotovo pa ne bo hotel brez boja prepustiti evropskega prvenstvenega naslova, če bo le mednarodna boksarska zveza sklenila, da se mora izvojevati zanj odlična borba.

Govornice, da se bo Schmeling kljub vsemu in prav zaradi tega, ker je Schmeling, spet vrnil v ring, so vzbudile tudi izven meja Nemčije živahno zanimanje, kajti kandidatov iz mlajšega rodu, ki bi radi prevzeli njegovo nasledstvo, je zmerom več. Musina in še kdo drugi komaj čakajo, da bi se jim ponudila primerna priložnost za uveljavljenje, posebno v teh izrednih časih, ko so vse sportne in tudi boksarske prireditve še bolj zaželeno kakor nekoč.

Čisto na kratko

Razen v Španiji bodo letos organizirali večdeveno krožno dirko s kolesi tudi v Švici. Celotna proga bo razdeljena na pet etap; dirka bo v dnevih od 29. julija do 2. avgusta s startom in ciljem v Curihu. Švicarji računajo na veliko udeležbo, ker so razen z domačimi kolesarji v pogajanjih tudi z dirkači iz Nemčije, Italije in Španje. Mimo tega upajo pridobiti vsaj nekaj udeležencev tudi iz Francije, Belgije in Holandske.

Nemška nogometna reprezentanca se bo te dni začela pripravljati za svoje prihodnje mednarodno srečanje, ki ga ima dne 3. maja z Madžarsko v Budimpešti. Državni trener Herberger je izbral vsega 20 igralcev, ki jih bo imel na skupnem treningu do srede prihodnjega tedna v Ludwigsburgu pri Stuttgartu. Nastop nemške elite proti Španiji je dal Herbergerju dobre mignilje, kje in kako bo treba izpolniti nekatere vrzeli v mo

Iz Severne Afrike: Italijanski oklopni vozovi na pohodu proti sovražnikovim postojankam

Ljudje brez rojstnega lista in matrik

V civiliziranih deželah ve danes vsak človek, koliko mu je let — piše madžarski publicist Zoltan Trocsanyi v zanimivem članku v »Pester Lloyd«. Zato je svetopisemska starost danes tako redka, zato se zmanjšuje polagoma število belobradih starcev, ki se smatrajo za 120- ali 130 letnike.

V prejšnjih časih, ko še ni bilo nobenih matričnih knjig in ni še nihče hranil svojega rojstnega lista v kakšnem predalu ali kotu, je bilo drugače. Pri pet sto ali šest sto leti niso vedele niti članice kraljevskih rodbin v ženskih samostanih, torej ženske, ki so znale pisati in brati ter so bile izobražene, koliko jim je let. Iz zgodovine so nam znani številni podobni primeri. O rojstnem letu kralja Matjaža ne vemo n. pr. nič določnega, kajti matrične knjige so začeli voditi in krstne liste izdajati šele kakšnih petdeset let po njegovi smrti.

Tu je treba pomisliti, da se neki človek razvija in stara hitreje, drugi počasneje. V starih časih, ko še ni bilo matričnih knjig, pa so starost vsakogar, če je to bilo v kakršni koli svrhu potrebno, sodili po njegovi zunanosti. Tako so madžarski kralji, kadar je šlo za to, da izročijo nekemu kakšno cerkveno ali posvetno mesto, pozvali stolni kapitel, naj izbranca pregleda in določi njegovo starost. A če je šlo za namestitev škofa, so to oceno poverili papeževemu legatu. Ugotoviti je moral, da-li navedbe o kandidatuvi starosti ustrezajo dejstvu — kajti spomin je, kar se tiče starosti, lahko varal tudi izobraženega moža.

O takšnih preiskavah so mogli starost nekoga določati seveda le približno, kaj lahko so se zmotili za pet ali deset let. Še danes bi se motili, in to celo lažje nego pred štirimi ali petimi stoletji, kajti človek rase tako rekoč pred našimi očmi, njegov krepkejši razvoj lahko sami opazujemo. Človeško telo postaja namreč večje. Povprečna višina današnje mladine je večja nego n. pr. mladine pred svetovno vojno. Kateri oče in katera mati še nista opazila, da je med današnjimi 17- ali 20 letnimi mladenci in mladenkami znatno več visokih in vitkih postav nego nekoč?

Neki ameriški raziskovalec je skušal to dejstvo razložiti z učinki radijskih kratkih valov, toda neki nemški učenjak je ugotovil, da nimajo ti valovi na rast človeškega telesa nobenega vpliva. Po njegovem mnenju je stvar le ta, da se človeško telo daljša in zmanjšuje v redno vračajočih se obdobjih.

Kar se tiče povprečne človekove velikosti, so podobna dejstva opazovali že prej. Bilj so časi, ko so bili ljudje manjši, in drugi časi, ko so bili večji nego povprečje. Pred 153 let je izhajal v Budimpešti časopis »Minden Gyüteménye«, ki se je bavil z vsemi področji znanja in objavljal poljudne članke o vseh znanstvenih vprašanjih. No, in v nekem takšnem članku z značilnim naslovom »Tožba o staranju sveta«, je razpravljal tudi o zgoraj omenjenih vprašanjih.

Zanimivo je, da so tedaj, l. 1789., opazili, da so ljudje manjši, nego so bili prejšnje čase. »Svet se stara in človeški rod se manjša«, je pisal navedeni časopis. Neznani avtor pa je svoje bralce takoj pomiril z besedami: »A tuli, če je to res, bi iz tega ne mogli izvajati, da postajajo ljudje slabotnejši. Mali ljudje so včasih krepkejši in močnejši nego veliki. Primer za to so nam junaki huzari. Toda ljudje, ki merijo sedem ali osem pedit v višino, niso danes redkost. Tiste velikanse kosti, ki so jih izkopal iz zemlje, ne predstavljajo človeških kosti, temveč ostanke pračivali. Ni torej nobenega povišanja, da bi si delali skrbi. Človeštvo ne propada, kakor mislijo mnogi učenjaki. Motijo se, kadar postavljajo takšne trditve in jih utemeljujejo s tem, da današnja živila nimajo iste redilne vrednosti kakor v preteklosti. Redilna vrednost se jim je ohranila, da človeštvo spoznava celo korist in redilnost novih rastlin.«

V isti meri, kakor se mi danes čudimo povečani človeški rasti, so se l. 1789. čudili pač zmanjšani človeški višini. Te ugotovitve pa nam kažejo, da se motijo tisti, ki menijo, da je današnja rast človeškega rodu nekaj stalnega in da v nekoliko stoletjih človeštvo ne bo več imelo dovolj prostora v svojih hišah. Pomislijo naj samo, kako so l. 1889. ugotavljali nazadovanje rasti. To nazadovanje, kakor tudi napredovanje gre na račun spremenljivih določil, ki jim tičijo vzroki v danes še neznanih naravnih silah. Če prevladuje sedaj povečana rast in drugi zmanjšana, iz tega ne smemo sklepati, da bodo naši vnuki ali pravnuki prilikavci ali velikani.

Skrivnost starostnih dob je zanimala mnogo zdravnikov. L. 1796. je izšla knjiga dvornega zdravnika pruskega kralja, Krištofa Viljema Hufelanda, ki je razpravljala o načinih za polajšanje človeškega življenja. Hufeland je zbral zdravila in zdravilne načine znanstvene ter ljudske medicine, ki so spadali v to področje. Njegovi znanstveni objektivnosti, kakor tudi objektivnosti njegovih naslednikov se moramo zahvaliti, da ne govorimo več tako lahkomišno o 120 ali 130 let starih ljudeh kakor v dobrih, starih časih. To navzlic temu, da se je človeško življenje danes povprečno podaljšalo in da se pojavljajo tu in tam Zoroaste in ter polobni svobradci, ki trdijo, da so se rodili ob začetku preteklega stoletja. Znanost jim namreč ne verjame kar tako in tudi ljudje so postali do njih v splošnem skeptični. Nekeč pa je kar mrgolelo očiakov po 130 ali 140 let, bili so celo takšni, ki so se proglasili za dvestoletnike — in ljudje so jim verjeli.

Drevo, ki živi od rose

Čudovita rastlina, z botaničnega stališča bolj drevo, ker ima debelo debl, čeprav se skriva to v zemlji, je »Welwitschia mirabilis«. L. 1860. je v subtropski jugozapadni Afriki odkril avstrijski zdravnik Welwitsch. Kafri jo imenujejo »tumbos«, kar pomeni »rastlina« in to ime je zelo umljivo, kajti za širna ozemlja je to edina rastlina, ki more v njih uspevati. To so kamenite in skalnate puščeve jugozapad-

ne Afrike, kjer lahko potuješ nekoliko dni, preden dospješ do človeških bivališč.

Trdi, usnjeni listi veličije rasejo neposredno iz skritega debla in se širijo 2 do 4 m od njega. Ker je debl samo kakšen meter debel, sestavljajo listi ene same rastline pogostoma 8 do 10 m široko zelenico v pušavi. Ker rase rastlina zelo počasi, smemo povprečno starost odraslih poedink ceniti na sto in več let. Kafri liste veličije pridno sekajo, sušijo in jih uporabljajo kot kurivo.

V najbolj suhih mesecih leta, v juniju, juliju in avgustu, ko sije sonce 11 do 12 ur neusmiljeno na kamnito deželo, bi morale veličije poginiti, če bi jih ne varovale goste nočne megle. Te megle jim prinašajo toliko rose, da so rastline jutraj naravnost cedijo. Rosa pa je v neredkih poponoma suhih letih tudi edina vlaga, ki jo dobivajo rastline za svoje življenje. Seveda pa je tudi vzrok, da morejo uspevati le v puščavskih krajih, ki niso predaleč od morja, kajti le tam je dovolj nočne megle. V novem času so neko železniško postajo tistih krajev, kjer rasejo takšne, drugače prav redke rastline, imenovali »Welwitsche«, obenem so rastline, ki so se na tako zanimiv način prilagodile pušavi, strogo zaščitili.

A NEKDOTA

Slovitega berlinskega originala dr. Helma, ki je bil prijatelj dobre kapljice, so poklicali nekega večera k otroku, ki so ga mučili krči. Zdravnik je potipal otrokovo žilo, potem svojo lastno, zmajal je z glavo, naposled je menil: »Otrok je pijan, kajti njegova žila bije kakor moč!«

Kakor se je pozneje pokazalo, je imel stari gospod prav: neprevidna dojlja je bila pred dojenjem popila steklenico vina...

VS AK DAN ENA

V prodajalni pip
»Dovolite, da pogledam, katera mi najbolj pristojila«

Mali oglasi

Službo dobi
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Več čevljarških pomočnikov
sprejme za domača dela Joško Porle, Rožna ul. 37.
5162-1

Sivilja za na dom
se išče za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5160-1

Pouk
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Dva gospoda
iščeta damo za hitro metodo poučevanja italijanščine. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Italijanščina«.
5172-4

Prodajam
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

V Frigidairu
oddam več separiranih, zaprtih prostorov. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mala oddelkodnina«.
5170-6

Ugodno prodam
dobro ohranjeno belo pleksno spalnico in služnisko opremo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5151-6

Krompir
do 100 kg prodam ali za menjam za dober ročni vozček. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Krompir«.
5156-6

Sivalni stroji
pogrešljivi, ugodno naprodaj. Feliks Toman, Dun. Costova 7.
5178-6

Auto, moto

Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Avto
z dobrih plašč, z generatorjem in na bencin, takoj ugodno prodaj Triglav, Resliava 16.
5173-10

INERIRAJ
V »JUTRO«

Pohištvo
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Krasno spalnico
imitacija kavkaškega oreha, ugodno prodaj. Pohištvo Gluhak, Ljubljana, Florijanska ul. 19.
5159-12

Krasno spalnico
imitacija kavkaškega oreha, ugodno prodaj. Ogleda se pri Tončič, pleškarstvo, Vodnikova 65, pri Kamniti mizi, Ljubljana-Siška.
5158-12

Nov kavč, pisalna miza
in samska soba, elegantno izdelave, skoro za vsako ceno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5176-12

Več modernih kuhinjskih oprem
in omar za obloko, poceni prodaj. Križ, mizarstvo, Vrhnika. Ogleda se v skladišču: Ljubljana, Tyrševa 47, poleg kavarnice Majcen.
5168-12

V najem
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

V najem oddam
2173 m2 niive ob Smarinski šoli za žirno mejo. Poisnala: telefon 55-64.
5153-17

Posest
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Parcela ali njive
za obdelovanje, severni del Ljubljane, kupimo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5096-20

Stavbno parcelo
v Šiški, v bližini nove cerkve, prodam. Cena 55.000 lit. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5182-20

Sivalni stroj
kompletna postelja, divan, kuhinja z nekaj posode, 2 plinska kuhinjska, naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sivalni stroji«.
5174-6

Otroški voziček
zaprt, krem, športni, naprodaj. Cerar, trafika Moste (nasproti zadnji tramvajski postaji).
5166-6

Kupim
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Krojaške odpadke
volnene in bombažne, pletilske ter šiviljske od rezke kakor vse tekstilne odpadke kupuje Gerkman Hrenov, 8.
47

Knjige
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Antikvarične knjige
Vse vrste antikvaričnih knjig od najstarejših do najnovejših, kupuje knjigarna Janez Dolžan

Kolesa
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Dva tricikla
malo rabljena, za zelo nizko ceno naprodaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče), tel. 29-27.
5177-11

Tricikelj
malo rabljen, ugodno prodaj. Škarf Peter, Borštnikov trg (Rimska cesta).
5167-11

Prodajo

novorojen tristanovanski vilo v bližini nove cerkve v Šiški za Lit 320.000.-, nekaj hipoteke. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5180-20

Več realitet
v Mariboru zamenjam za primerne v Ljubljani ali pokrajini. Tudi posamezno. Hitre ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Osebnost«.
5181-20

Stanovanje
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Stanovanje
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Zamenjam
enosobno stanovanje za sobo s številnikom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »S pritlikanije«.
5150-21

Stanovanja
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Garsonjero
opremljeno ali neopremljeno, iščem za takoj ali za maj v centru ali na Miru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5161-21a

Mirna stranka
išče enosobno stanovanje s kuhinjo, event. tudi samo sobo s številnikom. Plačam dobro, tudi za šest mesecev naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »2050e«.
5157-21a

Pridna šivilja
lepo popravi perilo. Zinget, Stari trg 28-II., česno.
5164-30

Soba odda

Opremljeno sobo
s kopalnico oddam. Ogrievanje, Zelenikarjeva 20, vs. pritl.
5148-23

Opremljeno sobo
takoj oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5179-23

Opremljeno sobo
lepo, čisto, na lepem kraju, z uporabo kopalnice, oddam zakonskemu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
5169-23

Opremljeno sobo
lepo, s souporabo kopalnice, takoj oddam zakonskemu paru ali boljši dami. Hirska ul. 12-I., levo.
5163-23

Veliko sončno sobo
z dvema posteljami, takoj oddam. Marmonova 41.
5173-23

Sobe isče
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Prazno sobo
iščem za takojšnjo vselitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »30letna«.

Obri
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Pridna šivilja
lepo popravi perilo. Zinget, Stari trg 28-II., česno.
5164-30

Filatelija

Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Filatelisti pozor
Nakup in prodaja znamk vseh vrst. JOL. Zbiratelji in filatelisti, ki potrebujejo le najugodnejšo v knjigarni Dolžan Ljubljana. Stri-

Pridalja
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

Sena v balah
imam še nekaj vagonov na prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sena«.
5163-33

Razno
Beseda l. - 60, taksa - 60
za datanje naslova ali za
tifo l. 3.-

PREMOG DRVA
I. Pogačnik
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica 5
Telefon 20-59

Širite
»JUTRO«

Provate i budini alla vaniglia con frutta colta e sciropi

Pokusite Dr. OETKER-jev pudingov prašek z vani lijevim okusom, s kuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Chiedeteci i nostri prospetti a colori

Zahtevajte naše barvane prospekte!

Dot. A. OETKER S. A. I. - MILANO, Via Monte S. Genesio 2

Jože Hafner

posesnik in gostilničar

v Škofji Loki.

K večnemu počitku smo ga spremili v nedeljo, dne 19. t. m.

Maša zadušnica se bo brala v Ljubljani, v cerkvi Marijinega Oznanjenja, dne 23. t. m. ob 1/2 9. uri zjutraj.

Žalujejo rodbrine: HAFNER - GOLJAR

Črni gusar

Roman

Ko so se flibustirji polastili večjega števila ladij, so postali drznejši. Ker so bili Španci opustili trgovino med svojimi otoki in zdaj ni bilo več jadrnic, ki bi jih mogli osvajat, so se gusarji lotili svojih velikih podvzetij.

Montbars je bil prvi njihov vodij, ki se je ovenčal s slavo. Ta plemič iz Languedoca je bil odšel v Ameriko, da bi maščeval pomilovanja vredne Indijance, ki so jih bili prvi španski osvajačji iztrebili. Kakor mnogo drugih, je vroče so-vražil Špance zaradi okrutnosti, ki so jih bili zagrešili Cortez v Mehiki ter Pizarro in Almagro v Peruju. Postal jim je tako strašen nasprotnik, da so ga imenovali samo še »Uničevalca«. Zdal na čelu flibustirijem, zdaj skupno z bukanirji je po-žigal obale San Dominga in Kube ter pokončeval veliko število Špancev.

Za njim je zaslovel Pierre le Grand, Francoz iz Dieppa. Ta drzni pomorščak je nekoč srečal špansko linijsko ladjo pri Tiburonskem rtu. Čeprav je imel na jadrnici samo osem in dvajset mož, jo je naskočil ko je na prelu preluknjal svoji lastni brod ter ga potopil na dno morja, da bi vzel svojim ljudem vsakršno možnost bega. Presene-

čenje Špancev, ko so ti moške vstali pred njimi iz morja, je bilo tolikšno, da so se po kratkem odporu vdali, ker so imeli sovražnike za vodne duhove.

Lewis Scott je z nekaj oddelki gusarjev oblegal dobro utrjeno mesto St. Francois de Campeche, ki ga je zavzel in oplenil. John Davis je s samo devetdesetimi možmi osvojil najprej Nicaragua, nato pa St. Agostino na Floridi. »Železna roka«, Normanec, ki mu je ob izlivu Orinoka »blisk, užgan od svete Barbare« uničil ladjo, se je upiral napadom divjakov. Drugi, še drznejši in pomembnejši pomorščaki so prišli za njim.

Pierre Nau, s priimkom »Olonež« — iz mesta Olonz v Vendéji (Dolnjem Poitouju) — je bil strah in trepet vseh Špancev. Njegova dolga gusarska kariera se je končala po več ko sto zmagah. Nazadnje je postal žrtev divjakov, ki so ga spekli in požrli.

Grammont, francoski plemič, ni zaslovel nič manj od nega. Z maloštevilnimi flibustirskimi in bukanirskimi krđeli je napadel Maracaibo. Pri Portu Cavallu je s samo štiridesetimi tovariši odbil tri sto Špancev. Nato je skupno s Van Hornom in Laurentom, dvema drugima slavnima gusarjema, osvojil Veracruz.

Naipomembnejši izmed vseh pa je bil nedvomno Morgan. Pribornik Črne gusarja Ta je stopil na čelo velikemu oddelku angleških gusarjev in pričel svojo siaino pot z zavzetjem Port-au-Princea. Nato je z devetimi ladjami napadel Portobello ter ga osvojil v kljub srditemu odporu Špancev in

smrtonosnemu ognju njihovih topov. Ko je znova zavzel Maracaibo in prekoratil zemeljsko ožino, se mu je posrečilo, da je po raznih izneverah sreče in krvavih bojih osvojil Panamo, ki jo je požgal, potem ko je uplenil 444.000 funtov srebra.

Trije drugi drzni gusarji, ki so se združili, Sharp, Harris in Sawkins, so napadli in izropali Santo Mario, prekoratili zemeljsko ožino po zledu Morganovega podvetja, in delali pri tem čudeže hrabrosti. Zasejali so zmedo med štirikrat močnejše španske čete in se ustavili ob Tišem morju, kjer so po strašnem boju uničili vse špansko brodovje. Postali so strah in trepet Paname, ogražali bregove Mehike in Peruja, napadli Ylo in Sereno in se nato skozi Magellanov preliv vrnili na Antile.

Drugi, enako pogumni gusarji, le da se jim je sreča manj smehljala, tako Montabon, Bask Michel, Jonqué, Dronage, Grogneur, Davis, Tusley in Wilmet, so nadaljevali podvzetja prvih flibustirjev ter križarili po Antilskem morju in Tišem oceanu, dokler niso gusarji s Tortugo vred izgubili nekdanega pomena.

Nekateri so ustanovili novo naselbino na Bermudskih otokih in še dokaj časa strahovali koloniste na Velikih in Malih Antilih. Kmalu pa so se razšle tudi te zadnje družine, in neustrašni rod morskih razbojnikov je docela izginil.

16. poglavje
NA TORTUGO

Ko se je »Folgores« zasidrala v varnem pristanu, nišči onkraj tesnega preliva, ki jo je čuval vsa-

kega presenečenja po španskem brodovju, je bilo na Tortugi vse veselo, kajti nekaj gusarjev pod vodstvom Oloneza in Baska Michela se je bilo vrnilo z opravov proti obalam San Dominga in Kube ter pripeljalo s seboj obilen plen.

Na bregu pod velikimi šotori in v senci palm so morski razbojniki slavili pin se razkošno gostili z uplenjenimi dobrotami.

Kakor so bili na vodi enaki tigrom, tako so bili na kopnem najveselejši prebivalci Antilov, pri tem pa tudi gostoljubni in prijazni. Na svoje veselice so zmerom vabili nesrečne Špance, ki so jih bili v pričakovanju visokih odkupnin zadržali kot ujetnike. Prav tako tudi ujetnice, s katerimi so ravnali nad vse viteško, da bi laže pozabile svoj žalostni položaj. Ako pa niso dobili odkupnin, ki so jih terjali, so segali po okrutnih sredstvih. V takih primerih so poslali španskim guvernerjem po nekaj ujetniških glav, da bi jih prisilili k plačilu denarja.

Ko je ladja pristala, so gusarji prekinili gostijo, plese in igre ter z grmečimi vzkliki pozdravili vrtnice Črne gusarja, ki je bil enako priljubljen kakor Olonež.

Vsi so bili slišali o njegovem drznem načrtu, da hoče Rdečega gusarja živega ali mrtvega iztrgati maracaibskemu guvernerju. Ker so poznali njegovo hrabrost, so upali, da se vrneta z njim tudi brata.

Ko so pa videli, da vihra črna zastava v znamenje žalosti s pol droga, so njih vzkliki mahoma utihnili. Molče so se zbrali moške na bregu, da bi zvedeli kaj novic o kapitanovem podvzetju.